د پوهنې وزارت

د تعلیمي نصاب، د ښوونکو د روزنې او
د ساینس د مرکز معینیت
د تعلیمي نصاب د پراختیا او درسي
کتابونو د تالیف لوی ریاست

پښتو

دوهم ټولگی

Ketabton.com

د چاپ کال: ۱۳۸۹ هـ . ش.

(c) ketabton.com: The Digital Library

درسی کتابونه د پوهنې په وزارت پورې اړه لري
په بازار کې یې اخیستنه او خرڅونه په کلکه منع
ده. له سر غړونکو سره قانوني چلند کیږي.

ISBN 978-9936-25-160-1

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پوهنې وزارت
د تعلیمي نصاب، د ښوونکو د روزنې او
د ساینس د مرکز معینیت
د تعلیمي نصاب د پراختیا او درسي
کتابونو د تالیف لوی ریاست

پښتو

دوهم ټولګی

د چاپ کال: ۱۳۸۹ هـ . ش.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کتاب د تالیف، څېړنې او تدقیق کمېټې

لیکوالان:

۱. د سر مؤلف مرستیال امین الله نژند او سوسن وردګ.

تایید او مطالعه:

ملي شورا:

د ولسي او مشرانو جرګو د دیني، پوهنې او لوړو زده کړو د کمیسیونونو غړي.

د څېړنې او تدقیق کمېټې:

کابل پوهنتون:

- پوهندوی محمد رفیق رفیق د کابل پوهنتون د ژبو او ادبیاتو د پوهنځي د پښتو دیپارتمنټ استاد.
- پوهنمل مکمل د کابل پوهنتون اداري مرستیال.

علومو اکاډمي:

- سر څېړونکی عبدالله بختانی خدمتګار د افغانستان د علومو د اکاډمۍ پخوانی غړی.
- څېړونکی حبیب الله رفیع د افغانستان د علومو اکاډمۍ علمي غړی.
- سر څېړونکی عبدالواجد واجد د افغانستان د علومو اکاډمۍ د ژبو او ادبیاتو د مرکز رئیس.

د پوهنې وزارت:

۱. ډاکټر صدیق الله ویرا د پوهنې وزارت سلاکار.
۲. د سر مؤلف مرستیال سید محمود کارګر د پښتو دیپارتمنټ علمي او مسلکي غړی او اډیټور.
۳. دمؤلف مرستیاله فروزان خاموش د پښتو دیپارتمنټ علمي او مسلکي غړې.
۴. د مؤلف مرستیال محمد سهراب دیدار د پښتو دیپارتمنټ علمي او مسلکي غړی.
۵. د مؤلف مرسیتال محمد عزیز تحریک د پښتو دیپارتمنټ علمي او مسلکي غړی او اډیټور.
٦. محمد عزیز حسین خېل د پښتو دیپارتمنټ علمي او مسلکي غړی.
۷. فریده نایبی د پښتو دیپارتمنټ علمي او مسلکي غړې.
۸. شکیلا دوست د پښتو دیپارتمنټ علمي او مسلکي غړې.
۹. انځورګران: محمد ظاهر طاهري او سید انور مېچنخېل.

د محتویاتو، دینی، فرهنګي او سیاسي برخو د څېړنې او کره کتنې کمېټې:

- دوکتور محمد یوسف نیازي د پوهنې وزارت سلاکار.
- محمد آصف ننګ د پوهنې وزارت د خپرونو او اطلاعاتو رئیس.

د تدقیق، تصحیح او څارنې کمیسیون:

دکتور عبدالغفور غزنوي د تعلیمي نصاب، د ښوونکو د روزنې او د ساینس د مرکز معین - د کمیسیون رئیس.

د سرمؤلف مرستیال عبدالظاهر ګلستاني د تعلیمي نصاب د پراختیا او درسي کتابونو د تالیف لوی رئیس.- غړی

سید محمود خلیق د تعلیمي نصاب د پراختیا او درسي کتابونو د تالیف ریاست علمي غړی - غړی

طرح او ډیزاین:

عزت الله غفاري

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحیم

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملي سرود

دا وطن افغانستان دی   دا عزت د هر افغان دی
کور د سولې کور د تورې   هر بچي یې قهرمان دی
دا وطن د ټولو کور دی   د بلوڅو د ازبکو
د پښتون او هزاره وو   د ترکمنو د تاجکو
ورسره عرب، گوجر دي   پامیریان، نورستانیان
براهوي دي، قزلباش دي   هم ایماق، هم پشه یان
دا هیواد به تل ځلیږي   لکه لمر پر شنه آسمان
په سینه کې د آسیا به   لکه زړه وي جاویدان
نوم د حق مودی رهبر   وایو الله اکبر وایو الله اکبر

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحیم

د پوهنې د وزیر پیغام

ګرانو استادانو، ښوونکو او زده کوونکو،

ښوونه او روزنه د هر هېواد د پراختیا او پرمختګ بنسټ جوړوي. تعلیمي نصاب د ښوونې او روزنې مهم توکی دی چې د علمي پرمختګ او ټولنې د اړتیاوو له مخې رامنځته کیږي. څرګنده ده چې علمي پرمختګ او ټولنیزې اړتیاوې تل د بدلون په حال کې وي. له دې امله لازمه ده چې تعلیمي نصاب هم علمي او رغنده انکشاف ومومي. البته نه ښايي چې تعلیمي نصاب د سیاسي بدلونونو او د اشخاصو د نظریو او هیلو تابع شي.

دا کتاب چې نن ستاسو په لاس کې دی، پر همدې ارزښتونو چمتو او ترتیب شوی دی. علمي ګټورې موضوعګانې پکې زیاتې شوې دي. د زده کړې په بهیر کې د زده کوونکو فعال ساتل د تدریسي پلان برخه ګرځېدلې ده.

هیله من یم دا کتاب له لارښوونو او تعلیمي پلان سره سم د فعالې زده کړې د میتودونو د کارولو له لارې تدریس شي او د زده‌کوونکو میندې او پلرونه هم د خپلو لوڼو او زامنو په باکیفیته ښوونه او روزنه کې پرله پسې ګډه مرسته وکړي چې د پوهنې د نظام هیلې ترسره شي او زده‌کوونکو او هېواد ته ښې برياوې ور په برخه کړي.

زه پر دې ټکي پوره باور لرم چې زموږ ګران استادان او ښوونکي د تعلیمي نصاب په رغنده پلي کولو کې ستره دنده او درونده مسؤولیت لري.

د پوهنې وزارت تل زیار کاږي چې د پوهنې تعلیمي نصاب د اسلام د سپېڅلي دین له بنسټونو، د وطن دوستی د پاک حس په ساتلو او علمي معیارونو سره سم د ټولنې د څرګندو اړتیاوو له مخې پراختیا ومومي.

په دې ډګر کې د هېواد له ټولو علمي شخصیتونو، د ښوونې او روزنې له پوهانو او د زده‌کوونکو له میندو او پلرونو څخه هیله لرم چې د خپلو نظریو او رغنده وړاندیزونو له لارې زموږ له مؤلفانو سره د درسي کتابونو په لا ښه تالیف کې مرسته وکړي.

له ټولو هغو پوهانو څخه چې ددې کتاب په چمتو کولو او ترتیب کې یې مرسته کړې، له ملي او نړیوالو درنو موسسو، او نورو ملګرو هېوادونو څخه چې د نوي تعلیمي نصاب په چمتو کولو او تدوین او د درسي کتابونو په چاپ او وېش کې یې مرسته کړې ده، مننه او درناوی کوم.

ومن الله التوفیق

فاروق وردګ

د افغانستان د اسلامي جمهوریت د پوهنې وزیر

(c) ketabton.com: The Digital Library

فهرست

سرليکونه	مخونه
د الفبي تکرار	۱
الله (ج)	۴
حضرت محمد (ص)	٦
علم او پوهه	۸
ځای ټولول	۱۰
زموږ ښوونځی	۱۲
ټوکه	۱۴
په ټولګي کې همکاري	۱٦
ښه زده کوونکی	۱۸
ښه ښوونکی	۲۰
هوښيار کارغه	۲۲
افغانستان	۲۴
د خپلواکۍ جشن	۲۷
بيرغ	۳۰
بوډا او پاچا	۳۲
زموږ پيسې	۳۴
علامه سيد جمال الدين افغان	۳٦
کندهار	۳۸
جرګه	۴۰
کوچيان	۴۲
د اختر ورځ	۴۴
د نيزی وهلو لوبه	۴٦
اتڼ	۴۸
يووالی	۵۰
د کال څلور فصلونه	۵۲
د اونۍ د ورځو نومونه	۵۵
پسرلی	۵۷
باران	۵۹
د اوبو منابع	٦۱
لمر	٦۳
د وخت ارزښت	٦۵
په ځنګله کې اور	٦۷
څاروي	٦۹

(c) ketabton.com: The Digital Library

مېږه	۷۲
ټوکه	۷۴
الوتونکي مرغان	۷۶
سوی	۷۸
کورني چرګان	۸۰
د شاتو مچۍ	۸۲
مېوې او د هغو ګټې	۸۴
انګور	۸۷
سابه	۸۹
د مور عزت	۹۲
له ورو سره ټوکې کول	۹۴
د پلار حقونه	۹۶
پلاره	۹۸
د ماشوم څنګه درناوی وکړو؟	۱۰۰
ګاونډي	۱۰۲
د انسانانو درناوی	۱۰۴
د خبرو کولو ادبونه	۱۰۶
د سلام ورکولو ادبونه	۱۰۸
ډوډۍ	۱۱۰
ناولي سابه	۱۱۲
روغ پاتې کېدل	۱۱۴
ماین څه شی دی؟	۱۱۶
روغتیا	۱۱۸
واکسین کول	۱۲۰
د ځان پاکوالی	۱۲۲
د مخدره موادو زیانونه	۱۲۴
سوله او ماشومان	۱۲۶
زغم او صبر	۱۲۸
رښتیا ویل	۱۳۰
دوستي او ملګرتیا	۱۳۲
د ستورو شمېر	۱۳۴
مېږی او کوتره	۱۳۶
وېره	۱۳۸
د ښمني او دوستي	۱۴۰
زړه سوی	۱۴۲

(c) ketabton.com: The Digital Library

د الفبي تکرار

موخه: د الفبی د تورو بڼه ، غږ، لیکل او لوستل.

پوښتنې:

① ستاسو نوم په کوم توري پیل کیږي؟

② دالفبي له تورو څخه کومې کلمې جوړولی شئ؟

③ ستاسې نوم له کومو تورو څخه جوړ شوی دی؟

آس

آ

انار

ا

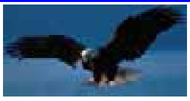
باز

بــ ب

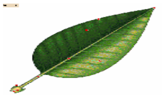
پاڼه

پــ پ

تیلفون

تــ ت

ټال

ټــ ټ

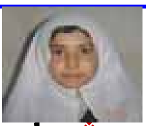
ثریا

ثــ ث

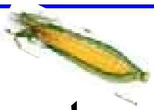
جوار

جــ ج

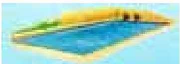
حوض

حــ ح

خیمه

خــ خ

څوکۍ

څــ څ

ځاله

ځــ ځ

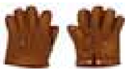
دستکش

د

ډول

ډ

ذره بین

ذ

رمبی

ر

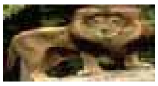
زمری

ز

ړوند

ړ

ژبه

ژ

ږمنځ

ږ

(c) ketabton.com: The Digital Library

ساعت

سـ س

شپیلۍ

شـ ش

ښاخ

ښـ ښ

صابون

صـ ص

ضعیف

ضـ ض

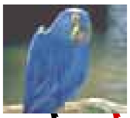
طوطی

طـ ط

ظرفونه

ظـ ظ

عینک

عـ ع

غوا

فیل

قره قولی

کلنګ

غـ غ

فـ ف

قـ ق

کـ ک

ګل

ګـ ګ

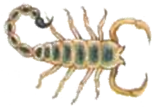
لړم

لـ ل

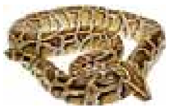
مار

مـ م

ناک

نـ ن

شکونړ

ڼـ ڼ

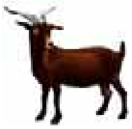
وزه

و

پیاله

ه

هیلۍ

هـ

منګی

ی

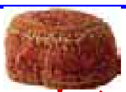
خولي

ي

څپلۍ

ۍ

وليکئ

ئ

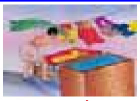
دوبي

ي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زده‌کوونکو فعالیت:

زده کوونکي دې تش ځایونه په مناسبو تورو او د الفبې په ترتیب سره ډک کړي.

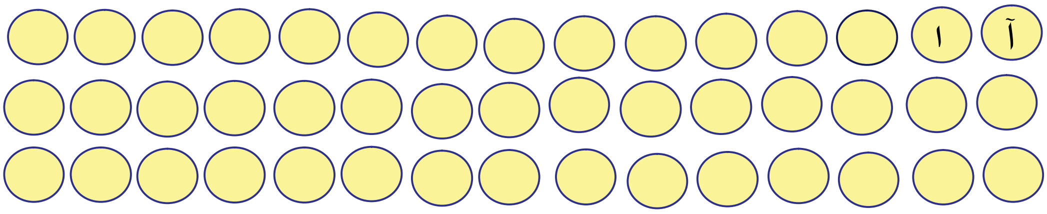

زده کوونکي دې په ډلو ووېشل شي او د هرې ډلې هر غړی دې د الفبې

یو توری خوښ کړي او درې کلمې چې په هغه توري باندې پیل کېږي

ولیکي.

۱- ________ ۲- __ ۳- ________

کورنی دنده: زده کوونکي دې په خپلو کتابچو کې د الفبې توري په ترتیب

سره ولیکي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحیم

لومړی لوست

الله (ج)

موخه: دکلمو لیکل ، لوستل او د لوی خدای (ج) پېژندنه.

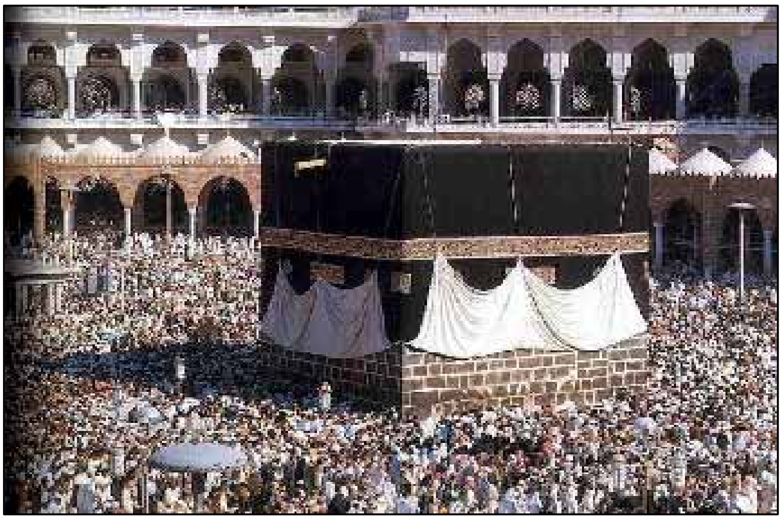

پوښتنې:

(۱) مونږ چا پیداکړي یو؟

(۲) لوی خدای (ج) له مونږ نه پرته نورڅه شیان پیداکړي دي؟

الله (ج) ځمکه ، آسمانونه ، کاڼي ، غرونه ، انسانان، څـــاروي، الوتونکي مرغان، نباتات اوداسې نور ټول شیان پیداکړي دي.

لوی خدای (ج) ډېر مهربان او پرموږ ډېر ګران دی.

موږ دلوی خدای (ج) په دغو لویو نعمتونو باندې شکر وباسو او تل یې عبادت کوو.

دلغتونومعنا: کاڼي – تیږې ، مهربان–پیرزوکوونکی، عبادت–خدای(ج) یادول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دزده کوونکوفعالیت:

- زده کوونکي دې په ډلو ووېشل شي او د هغو شیانو نومونه چې لوی خدای (ج) پیداکړي دي واخلي. او بیا دې هره ډله د ټولګي مخې ته راشي او د هغو شیانو نومونه دې خپلو ټولګیوالوته واخلي.
- د لاندې شکلونو له نیمګړو تورو څخه په خپلو کتابچو کې بـــشپړې کلمې جوړې کړئ.

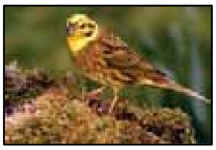

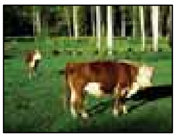

لکه: م–ر–غـــ–ه مرغه   غ – ر ____   غ – و – ا ____   ل – م – ر ____

کورنۍ دنده: زده کوونکي دې د (خدای (ج)، ځمکه، آسمانونه) کلمې په خپلو کتابچو کې په تورو ووېشي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوهم لوست

حضرت محمد(صلی الله علیه وسلم)

موخه: د تورو ترکیب، ټاکل او دکلمو لیکل او لوستل.

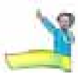

پوښتني:

(۱) دپورتني رسم په هکله څه ویلی شئ؟
(۲) زمونږ دپیغمبر نوم څه دی؟
(۳) پوهیږئ چې قرآن کریم دلوی خدای (ج) له خوا پر چا نازل شوی دی؟

حضرت محمد(ص) زمونږ خوږ پیغمبر دی. دی د مکې په ښار کې زیږیدلی دی، او له وړوکتوب څخه یې نیک اوښه عمل درلود. حضرت محمد(ص) له ماشومانو سره ډېره مینه درلوده او ده به ویل: (هغه څوک چې پرماشومانو باندې مهرباني او د لویانو درناوی ونکړي له مونږ څخه نه دی). قرآن کریم دالله (ج) له خوا زمونږ د لارښوونې له پاره پر حضرت محمد(ص) نازل شوی دی.

دلغتونومعنا: نازل – رالیږل ، وړوکتوب–ماشومتوب ، مینه – محبت ، درناوی–احترام.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دزده کوونکوفعالیت:

- په متن کې څلور کلمې چې د(م) په توري پیل کیږي پیداکړئ او بیا یې په خپلو کتابچو کې ولیکئ.

- د ورکړشوو تورو څخه کلمې جوړې کړئ.

م + ح + م + د =	محمد	م + ی + ن + ه =	
پ + ی+غ +م+ب +ر =		د + ر + ن + ا + و+ ی=	
ع + م + ل =		م+ هـــ +ر + ب+ ا+ ن =	

- زده کوونکي دې په ډلو باندې وویشل شي د هغو صفاتو په هکله دې خبرې وکړي چې دحضرت محمد(ص) د نیک عمل او له ماشومانو سره د مینې په هکله یې له لویانو څخه اوریدلي وي.

کورنۍ دنده: زده کوونکي دې د لوست د متن له مخې درې کلمې پیداکړي چې په یوه کلمه کې د (د) توری په سر او په بله کلمه کې په منځ او په دریمه کلمه کې په پای کې راغلي وي.

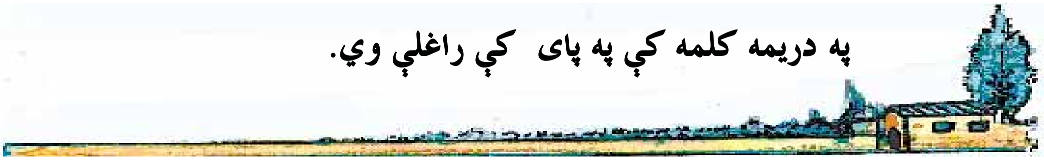

(c) ketabton.com: The Digital Library

دریم لوست

علم او پوهه

موخه: دتورو ترکیب ، دکلمو لیکل اودپوهې په ارزښت دزده کوونکو پوهېدل دي.

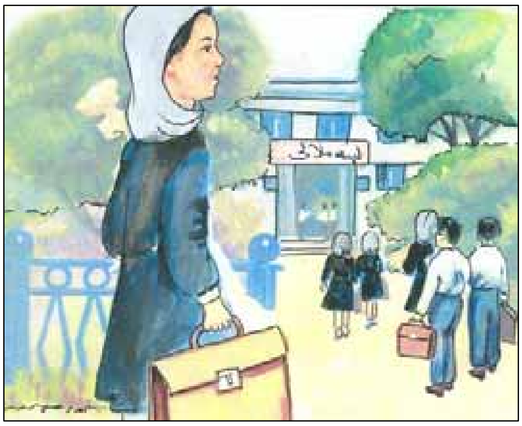

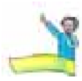

پوښتنې:

(۱) مونږ ولې درس لولو؟

(۲) لوی خدای (ج) د علم زده کړه پر چا فرض کړې ده؟

علم پوهې ته وايي. هرڅوک چې ډېر لوست ووايي هغه علم زده کوي، پوه او هوښيار انسان ترې جوړېږي.

پوه انسان د خپل ژوند چارې په سمه توګه پرمخ بيايي نورو خلکو ته يې هم ګټه او مرسته رسيږي.

نوپر مونږ ماشومانو باندې د علم زده کړه فرض ده. ځکه چې د اسلام لارښوونه ده علم په هر نارينه او ښځينه فرض دی.

دلغتونومعنا: علم –پوهه، چارې–دندې ، مرسته – کومک.

يادونه: دعلم زده کړه په هر نارينه او ښځه فرض ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دزده کوونکوفعالیت:

زده کوونکي دې د چوکاټ له تورو څخه کلمې جوړې کړي؟

م	ل	ع
ر	و	ک
س		
ت		
ه		

زده کوونکي دې په ډلو باندې وویشل شي او (پوهه، فـــرض، هوښـــیار، نارینه) کلمې دې هېجاء کړي.

فر – ض
––––––
––––––
––––––

کورنۍ دنده: زده کوونکي دې د (پوهه، انسان، ژوند) کلمې په خپلـــو کتابچو کې په تورو باندې واړوي.

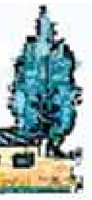

(c) ketabton.com: The Digital Library

شلورم لوست

ځای ټولول

موخه: د دې لوست موخه زده کوونکو ته په متن کې کلمې پېژندل او په عملي توګه د فعل ښوول، د ځای ټولول او پاک ساتل دي.

پوښتنې:

(۱) په پورتني رسم کې څه وینئ خبرې پرې وکړئ؟

(۲) تاسې چې سهار له خوبه پاڅېږئ څه کوئ؟

(۳) ستاسې په کور کې څوک او څه کارونه کوي؟

سوسن د دوهم ټولګي زده کوونکې ده. هغه چې سهار له خوبه پاڅیږي، خپل ځای ټولوي. بیا تشناب ته ځي، لاسونه مینځي، غاښونه برس کوي او مخ هم مینځي، وروسته ځي له مور، پلار، خور او ورور سره یوځای د سهار ناری خوري. له سهار ناري څخه وروسته د ښوونځي کالي اغوندي، بياله مور سره یوځای ښوونځي ته ځي.

دلغتونومعنا: ټولګی – صنف، ښوونځی –مکتب .

(c) ketabton.com: The Digital Library

دزده کوونکوفعالیت:

زده کوونکي دې په ډلو وویشل شي او لاندې کلمې دې په تورو واړوي

١	سوسن	٢	برس
٢	سهار	٥	غابنونه
٣	ټولګي	٦	مور

لکه: احمد

ا ـ ح ـ م ـ د

هغو کلموته ځیر شئ چې کرښه ور لاندې اېستل شوې ده.

لکه: ټولول، پاڅېږي ، مینځل کېږي ، کوي، خوري، اغوندي، او ځي دا ټــول فعلونه دي. دا فعلونه په لنډو جملو کې وکاروئ.

کورنۍ دنده: زده کوونکي دې په لوست کې داسې کلمې پیدا کړي چې د (م) په توري پیل شوې وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پنځم لوست

زموږ ښوونځی

موخه: د شعر له هم وزن کلمو سره د زده کوونکو بلدتیا، په ښوونځي کې د درسـي وسـایلو پېژندنه، د ښوونځي په ارزښت او په قواعدو پوهېدل دي.

پوښتنې:

١ په انځور کې څه شی وینئ؟

٢ آیا د درسي وسایلو نومونه اخېستلی شئ؟

٣ تېر کال مو په ښوونځي کې کوم کارونه ترسره کړي چې تاسوته په زړه پورې وو؟

ښوونځی مې دوهم کـوردی
تولګیوال مـې لکه ورور دی

خومره ښکلې یې باغچـه ده
سـرتر پایـه تکـه شـنه ده

زه پـه مینـه ورته درومـم
فیـض دعلـم پـکې مومم

ډېر زړه سواند یې معلـمان دي
مهـربانـه انسـانان دي

پرموږ هېـڅ نه په قاریـږي
لـه ګنـاهمـو راتـېرېږي

خومره خوږد دوی پیمان دی
ځکـه هر یو موږ ته ګران دی

د ښـوونکـو احتـرام کړو
پـه اخلاص ورته سـلام کړو

محمد عثمان (نژند)

دلغتونو معنا: ښکلې– ښایسته، درومم – ځم ، اخلاص – دزړه پاکوالی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دزده کوونکو فعالیت:

د پورتني شعر له هم وزنه کلمو څخه بشپړې کلمې جوړې کړئ؟

ک + ور = کور
ور + ور = وروور
باغ + چه =
شـ + نه =
درو + مم =
مو + مم =
معـ + ل + مان =
ان + سا + نا + ن =

قا + ری + ډی =
را + تپـ + ری + ډی =
پيـ + مان =
ګـ + ران =
احـ + تـ + رام =
سـ + لام =

زده کوونکي دې د انځورونو نومونه په خپلو کتابچو کې دکرښې په واسطه ونښلوي.

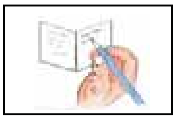
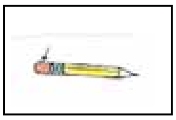
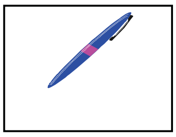

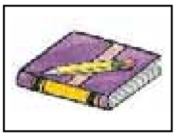

خودکارقلم
کتابچه
کتاب
کاغذ
پنسل

کمپيوټر
تخته
مېز
څوکۍ
پنسل پاک
قلم تراش

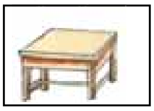
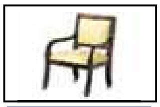
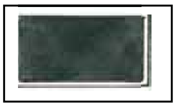
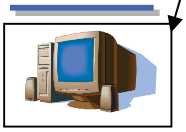
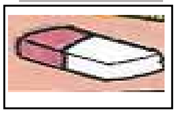
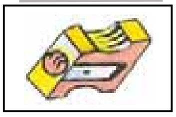

کورنۍ دنده: د څو درسي وسايلو نومونه په خپلو کتابچو کې وليکئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپږم لوست

ټوکه

موخه: د کلمو لوستل ، لیکل او له ټوکو سره د زده کوونکو بلدتیا.

پوښتنې:

(۱) ستاسې کومه ټوکه زده ده؟ خپلو ټولګیوالو ته يې ووایئ؟

(۲) آیا تاسو ته په کور کې څوک ټوکې وايي؟

یو سړی یو لیکوال ته ورغی ورته يې وویل: یولیک راته ولیکه.

لیکوال ورته وویل:

پښه مې خوږیږي. هغه سړي ورته وویل زه خو تا کوم ځای ته نه لیږم اونه په پښه باندې لیکل کوې. لیکوال ورته وویل: رښتیا وایې، خــو افسوس هرچاته، چې لیک ولیکم، زه په خپله ورسره ځم چې زما پــه لیک نورڅوک نه پوهیږي نو زه باید خپل لیک په خپله ولولم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زده کوونکو فعالیت:

زده کوونکي دې د (لیکوال، پښه ، لیک، ولولم) کلمې هېجا کړي؟

لیکوال	لیک – وال
پښه	--- ---
لیک	--- ---
ولولم	--- ---

د متن په لوست کې څلور کلمې پیداکړئ چې د(و) په توري پیـــل شـــوي وي؟

زده کوونکي دې په نوبت دټولګي مخې ته راشي او یوه ټوکه دې نـــورو زده کوونکو ته واوروي؟

کورنۍ دنده: زده کوونکي دې د خپلو کورنیو له غړوڅخه یوه یوه ټوکه زده کړي او سبادې په نوبت سره خپلې ټوکې نورو ټولګیوالوته واوروي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اووم لوست

په ټولګي کې همکاري

موخه: دکلمو لوستل ، ليکل او په ټولګي کې همکارۍ ته د زده کوونکو هڅول دي.

پوښتنې:

(۱) په پورتني انځور کې څه وينئ؟

(۲) آيا تاسې کله له چاسره مرسته او همکاري کړې ده؟

زرغونې له ګلنارې څخه وپوښتل: تاسې په ټولګي کې له يو بل سره څه مرستې او همکارۍ کوئ؟ هغه وويل:

مونږ د خپل ټولګي په پاک ساتلو کې او د مېز اوڅوکيو په ترتيب او همدارنګه په فعاليتونو، لوبو او په لوستونو کې هم له يوبل سره همکاري کوو. زرغونې وويل:

تاسې ځومره ښه ټولګيوال ياست چې په ټولګي کې لکه د خپل کور په شان له يو بل سره مرسته کوئ.

دلغتونومعنا: مرستې – کومکونه، ټولګيوال – همصنفيان.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زده کوونکو فعالیت:

زده کوونکي دې په ډلو وویشل شي او د ډلې هر زده کوونکی دې یـــو کـــار ځان ته وټاکي او ټولې ډلې دې له یو بل سره د ټولګي په نظم او پـــاکوالي کې همکاري وکړي.

زده کوونکي دې د (زرغونه، ګلناره، ټولګی، پاکې) کلمې هېجا کړي.

زر – غو – نه

کورنۍ دنده: زده کوونکي دې په خپله خوښه دلوست له متن څخه پنځه کلمې خوښې او په خپلو کتابچو کې دې ولیکي.

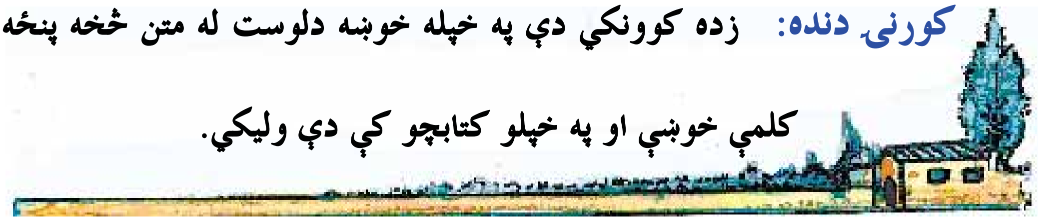

(c) ketabton.com: The Digital Library

اتم لوست

ښه زده کوونکی

موخه: د دغه لوست د کلمو او جملو لوستل، لیکل او د زده کوونکو له ښــو چلنــدونو ســره بلدتیا ده.

پوښتنې

١ په پورتنیو انځورونو کې څه وینئ؟ خبرې پرې وکړئ؟
٢ ستاسو په نظر ویلې شئ چې ښه زده کوونکی چاته ویل کیږي؟
٣ ښه زده کوونکی په خپل ټولګي کې له نورو سره څه مرستې کولی شي؟

ښه زده کوونکی سهار وختي له خوبه پاڅیږي. لومړی خپله بستره ټولوي. بیا مور او پلار ته سلام اچوي او بیا سپورت کوي. ښه زده کوونکی خپل ځان اوکالي پاک ساتي. د سهار د ناري خوړلو څخه وروسته په خپل وخت ښوونځي ته ځي. په ښوونځي کې د خپلو ملګرو سره ښه ناسته ولاړه کوي.

د ښوونکو او مشرانو درناوی کوي، خپل درسونه په ټاکلي وخت سره لولي. ښه زده کوونکی د خپلو ملګرو د نومونو سره ځان آشنا کوي او هم ځان نورو ټولګیوالوته ورپېژني.

دلغتونومعنا: ښوونکی – معلم ، زده کوونکی – شاګرد، مشران، لویان

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زده‌کوونکو فعالیت:

زده کوونکي دې په ډلو وویشل شي او د ښو زده کوونکو د صفتونو په هکله دې خبرې وکړي او بیا دې هره ډله خپل نظرونه نورو ته ووایي.

په درکړ شوي متن کې هغه کلمې پیداکړئ چې د یو وار څخه زیاتې راغلــې وي لکه: (ملګرو)

د هرې ډلې یو غړی دې دخپلې ډلې د ټولګیوالو نومونه نوروته ووایي؟

کورنۍ دنده:

د دریو یا څلورو ټولګیوالو نومونه په خپلو کتابچو کې ولیکئ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

نهم لوست

ښه ښوونکی

موخه: له تورو څخه دکلمو جوړول او د ښه ښوونکي په صفتونو پوهيدل دي.

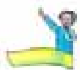

پوښتنې

۱ تاسوته ولې خپله ښوونکې ګرانه ده؟

۲ ستاسو د ښوونکي نوم څه دی؟

۳ تاسو له خپل ښوونکي څخه کوم شيان زده کوئ؟

زموږ ښوونکې هره ورځ په پراخ تندي ټولګي تـــه راننـــوځي. او له موږ سره ستړي مشي کوي. موږ هم دخپلې ښوونکې درناوی کوو. ښوونکې زموږ د ځان او کاليو پاکوالی ګوري. او له موږ نه ډيره خوشحاله کيږي. هغه ټولګيوال مو چې نه وي راغلي د هغوی پوښتنه کوي. ښوونکې موږ ته ليک او لوست زده کوي او موږ سره لـــوبې کوي. او موږ د هغې نه مننه کوو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زده کوونکو فعالیت:

- زده کوونکي دې د ښوونکې د ستاینو په هکله له یو بل سره خبرې وکړي.

- زده کوونکي دې د (ښوونکی، لیکل، لوستل،مهرباني) کلمې په تورو وویشي.

- زده کوونکي دې له ورکړل شوو تورو څخه مناسبې کلمې جوړې کړي. (ټ – و – ل – ګ – ی – و–ا –ل)

(ز – د – ه – ک – و– و– ن – ک – ی) (م – ن – ن – ه)

کورنۍ دنده: زده کوونکي دې دخپلې کورنۍ د غړو نومونه په خپلو کتابچو کې په تورو وویشي.

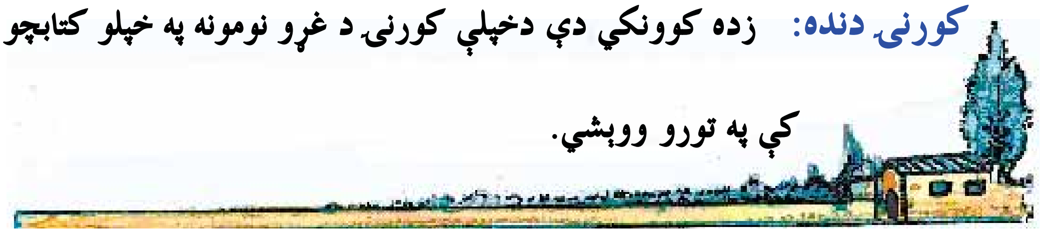

(c) ketabton.com: The Digital Library

لسم لوست

هوښیار کارغه

موخه: له زده کوونکو سره دکار د ښه سمون په هکله فکر پیداکیــدل او د مناســبو تــدبیرونود جوړولو له پاره د دوی روزنه او د نویو کلمو زده کول دي.

پوښتنې:

١ تاسې مخکې له دې چې په یوه کار پیل وکړئ څه باید وکړئ؟

٢ په پورتنیو رسمونو کې څه شی وینئ خبرې پرې وکړئ؟

کارغه چې له ډېرې تندې څخه نږدې و چې مړ شي، ناڅاپه یې یو منګي ته پام شو. کله چې منګي ته ورنږدې شو ویني چې په منګي کې لږې اوبه شته، خو مښوکه یې اوبوته نه رسیږي.بې وزله کارغه چې هرڅومره کوښښ وکړ، خو ویې نشوای کولی چې له منګي څخه اوبه وڅښي.

ناڅاپه یې په فکر کې یوه چاره پیدا شوه. کارغه وړې وړې تیږې په خپله مښوکه واخیستې او په منګي کې یې واچولې، خوشبیې وروسته د منګي اوبه پورته راغلې او کارغه وکولی شول چې له منګي څخه اوبه وڅښي اوځان له مرګ څخه وژغوري.

دلغتونومعنا: ناڅاپه–نابېره (دستي) ، پام–فکر ، وژغوري–بچ کړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زده کوونکو فعالیت:

- زده کوونکي دې په ډلو ووېشل شي او د کېسې د مفهوم په هکله دې لــه یوبل سره خبرې وکړي بیا دې هره ډله خپل نظریات نوروته واوروي؟

- زده کوونکي دې هغه کیسې چې د دوی زده دي د ټولګي په مخکې خپلو ټولګیوالو ته واوروي؟

کورنۍ دنده: زده کوونکي دې د هوښیار کارغه کیسه خپلو ورونو او خویندو ته ووایي او سباته دې په وار سره همدغه کیـــسه نورو ټولګیوالو ته واوروي.

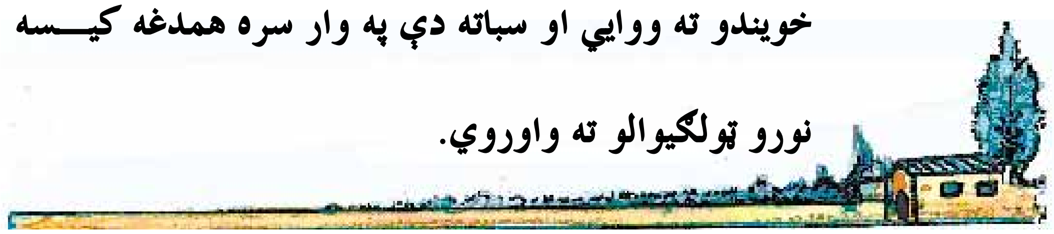

(c) ketabton.com: The Digital Library

يوولسم لوست
افغانستان

موخه: د کلمو لوستل، ليکل او د افغانستان له تاريخي ځايونو سره آشنا کېدل دي.

پوښتنې:

١ د افغانستان د څو ښارونو نومونه واخلئ؟

٢ تاسې د افغانستان کوم ښارونه ليدلي دي؟

٣ زموږ د هېواد د مرکز نوم څه شی دی؟

۴ زموږ هېواد څه شيان لري نومونه يې واخلئ؟

افغانستان زموږ خوږ اسلامی هېواد دی.

ګران افغانستان ښکلي باغونه، هسک اوجګ غرونه لري.

لوی ، لوی سيندونه او ارزښتمن کانونه لري.

موږ ټول د خپل هېواد بچيان يو.

خپله خاوره او هېواد راباندې ګران دی.

زموږ د هېواد مرکز کابل دی.

د لغتونومعنا: هېواد –وطن ، هسک – لوړ او جګ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

راځئ چې له افغانستان سره آشنا شو.

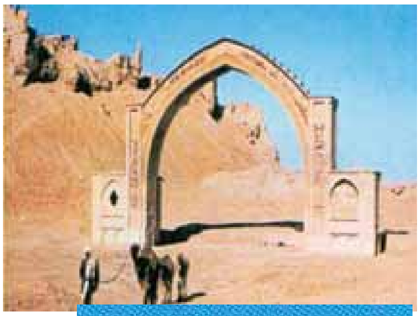

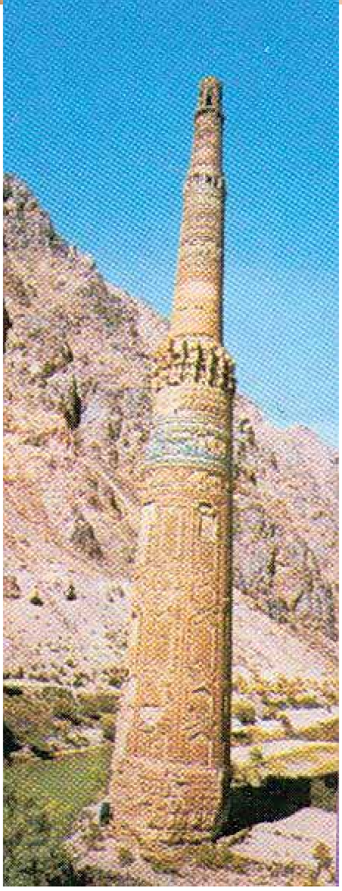

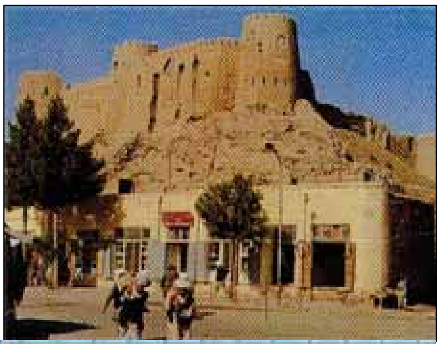

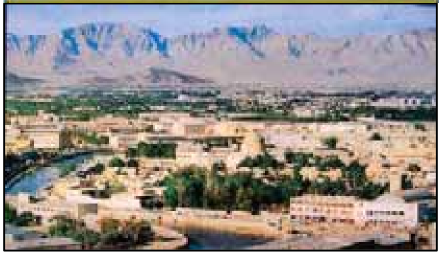

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زده کوونکو فعالیت:

- زده کوونکي دې په ډلو ووېشل شي او هره ډله دې د افغانستان د پنځو ښارونو نومونه پیداکړي او بیا دې خپلو ټولګیوالوته ووایي.

- زده کوونکي دې د لوست په متن کې درې کلمې پیداکړي چې د(ا) په توري پیل شوې وي او بیادې په خپلو کتابچو کې ولیکي.

(۱) ______ (۲) ______ (۳) ______

- زده کوونکي دې د هغو پنځو ښارونو نومونه چې یې واخیستل په تورو ووېشي او هر یو زده کوونکی دې دیو نوم یوتوری انتخاب کړي او بیا دې په وار سره د ټولګي په مخ کې ودرېږي او زده کوونکي دې د هغه ښار نوم واخلي. (کلمه ولولئ).

کورنۍ دنده: زده کوونکي دې له خپل مور او پلار څخه د لویو ښارونو پوښتنه وکړي او بیا دې د څو ښارونو نومونه په خپلو کتابچو کې ولیکي.

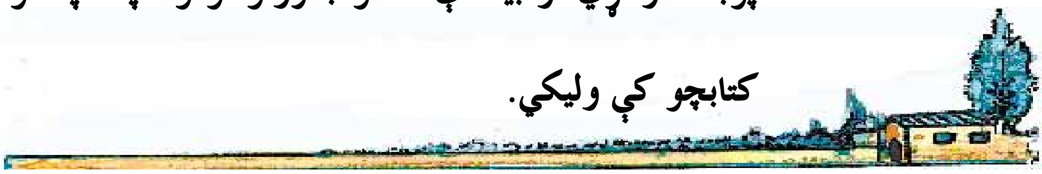

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوولسم لوست

د خپلواکۍ جشن

موخه: دکلمو لوستل ،لیکل او د خپلواکۍ په ارزښت پوهیدل دي.

پوښتنې:

(۱) په پورتني انځور کې څه وینئ؟

(۲) د خپلواکۍ په هکله څه پوهیږئ؟

(۳) له تاسو څخه څوک دخپلواکۍ جشن ننداري ته تللی دی؟ څه چې موهلته لیدلي دي د هغه کیسه وکړئ.

افغانان هر کال په ټول هېواد کې د خپلواکۍ جشن لمانځي. د خپلواکۍ جشن زموږ د نیکونو او پلرونو د تېرو ویاړنو د یادولو ورځ ده چې زموږ هېواد یې له بهرنیو تیري کوونکو څخه خپلواکه کړی دی.
په دې ورځ ټول خلک خوشحالي کوي، سپورتي لوبې او په زړه پورې رسم ګذشت ویني او کنسرتونو ته ورځي.
افغانستان زموږ کور دی او مونږ یې خپلواکي د علم او پوهې په زور او برکت ساتو.

دلغتونومعنا: خپلواکي– آزادي ، ویاړنې– ویاړېدل، افتخارات

(c) ketabton.com: The Digital Library

راځئ چې د خپل هېواد له دودیزو لوبو سره آشنا شو.

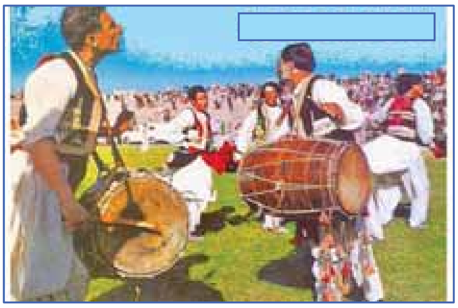

د زده کوونکو فعالیت:

زده کوونکي دې په ټولګي او یا له ټولګي څخه دباندې د دایـــرې په شکل و درېږي او ښوونکې اویاښوونکی دې د دوی نه پوښتنه وکړي چې د (خپلواک) دکلمی په پای کې کوم توری راځي اوبیا دې زده کوونکو نه وغواړي چې داسې یوه کلمه ووایـــي چـــې د (ک) په توري پیل کیږي لکه: (کـــدو) او همدارنګـــه بـــل زده کوونکی دې داسې کلمه ووایي چې د هغې کلمې د پای په توري پیل کیږي لکه: (واک) لـــومړی زده کـــوونکی <u>کـــدو</u> دوهـــم زده کوونکی <u>واک</u> دریم زده کوونکی <u>کور</u> او همداراز دې لوبې ته دوام ورکړل شي.

کورنۍ دنده: زده کوونکي دې پنځه کلمې چې په ټولګي کې یـــې وویلې په خپلو کتابچو کې ولیکي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ديارلسم لوست

بيرغ

موخه: زده كوونكي بايد پوه شي چي زموږ ښكلی بېرغ د يووالي نښه ده. اوهم د دې شعر سم لوستل او ليكل دي.

پوښتني:

١ دبيرغ د ارزښت په هكله څه پوهېږئ؟

٢ ويلی شئ چي زموږ دګران هېواد افغانستان بېرغ څو رنګه لري؟

٣ بېرغ زموږ د هېواد د څه شي نښه ده؟

خوږ مي ترڅان بېرغه
لـــوړ دې نښان بېرغه

تـــل مو په سر رپيږه
ملـــي آرمـــان بېرغه

ستا شهامـــت به ساتو
ستا عظمت بـــه ساتو

ته مو د پت نښـــه يې
د اسلاميت نښـــه يې

اې د افغـــان بيـــرغه
لـــوړ دې نښان بېرغه

ارواښاد محمد عثمان نژند

دلغتونومعنا: لوړ– اوچت اوجګ، تل – هميشه ، آرمان – هيله ، شهامت – مېړانه، عظمت– لوېوالي، پت– عزت

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زده کوونکو فعالیت:

زده کوونکي دې د (ننباں، بېرغ ، شهامت، اسلامیت) کلمې هېجا کړي؟

بې – رغ

زده کوونکي دې له تورو څخه کلمې جوړې کړي او بیا دې په خپلو کتابچو کې ولیکي.

(ن + ښ + ه) (ع + ظ + م + ت)

(ب + ی + ر + غ) (ا + ف + غ + ا + ن)

کورنۍ دنده: زده کوونکي دې د بیرغ شعر په یادو زده کړي او په کورکي دې يې خپلو خويندو او ورونو ته ووايي؟

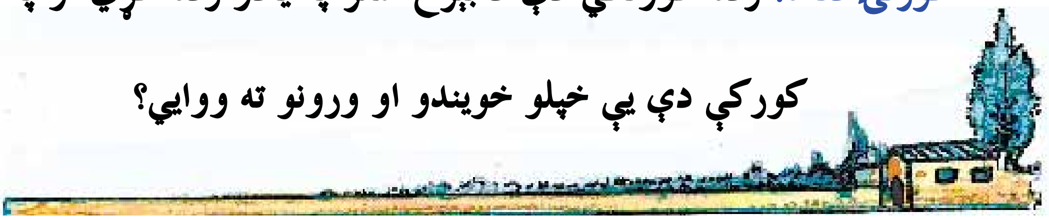

(c) ketabton.com: The Digital Library

څوارلسم لوست

کېسه

بوډا او پاچا

موخه: کېسه پېژندل دکېسې اوریدل، ویل، سم لیکل او لوستل دي.

پوښتنې:

١ په پورتني انځورکې بوډا څه کوي؟

٢ نیالګي په کوم وخت کې اېښودل کیږي؟

یوه بوډا نیالګی کېناوه. یو پاچا ښکار ته روان و. بوډا یې ولید چې نیالګي کېنوي. ورڅخه یې پوښتنه وکړه:

(څه کوې چې په دې سپینه ږیره نیالګي کېنوې؟ ته به یې مېوه وخورې،که نه؟

بوډا موسکی شو او ورته یې وویل: (نورو ونې کېنولې وې، موږ یې مېوه وخوره،اوس یې موږ کېنوو چې نور یې مېوه وخوري.)

پاچا د بوډا په خبره خوښ شو او انعام یې ورکړ.

د لغتونومعنا: بوډا– زوړ ، موسکی– په خندا ، انعام– بخشش

(c) ketabton.com: The Digital Library

دزده کوونکو فعالیت:

زده کوونکي دې په ډلو ووېشل شي او هره ډله دې لاندې کلموتـه پـام وکړي، هغه کلمې چې دځلورو تورونه جوړې شـوې دي ورلانـدې دې ځلور او هغه کلمې چې له دريو تورو نه جوړې شوېدي ترلاندي دې درې وليکي.

خوښ　وکړه　پاچا　یوه　کیسه　مونږ　انعام　ږیره　روان

اوس　ښکار　بوډا　نور　ښخه　خوري　مېوې　ولید　وویل

زده کوونکي دې له لاندې تورو ښخه کلمې جوړې کړي.

١	پ + ا + چ + ا = پاچا	٤	م + ی + و + ه =
٢	ب + و + ډ + ا =	٥	ا + ن + ع + ا+م =
٣	ن+ی+ا+ل+گ+ی=	٦	و + ل + ی + د =

کورنۍ دنده: زده کوونکي دې له خپل مور او پلار نه وغواړي چې یوه کیسه ورته ووایي اودوی دې دهغې کیسې اتل پیداکړي اوسبادې هماغه کیسه له اتلانو سره خپلو ټولګیوالوته ووایي.

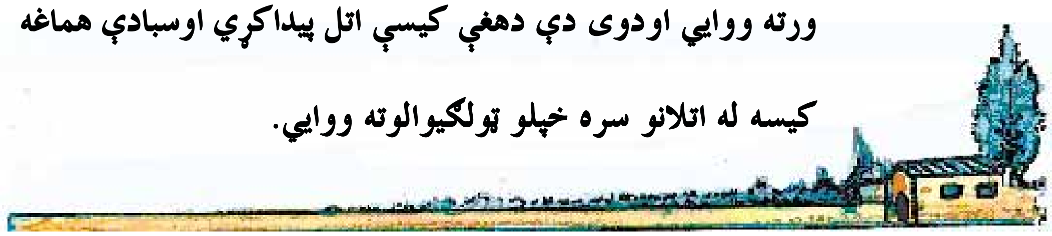

(c) ketabton.com: The Digital Library

پنځلسم لوست

زمونږ پیسې

موخه: دکلمو لوستل، لیکل او دافغانۍ پېژندنه ده.

پوښتنې:

(۱) په پورتني انځور کې څه شی وینئ؟

(۲) پیسې دڅه شي له پاره پکارېږي؟

(۳) آیا تاسو په پیسو کوم شیان اخیستلی شئ؟

(۴) زمونږ دهېواد پیسې څه نومېږي؟

زمونږ دهېواد پیسې افغانۍ نومېږي، زه دپیسو په شمېرلو پوهېږم. دژوند اړتیاوې لکه: خواړه، پوښاک، دکور لوښي اوداسې نور دپیسو په واسطه لاس ته راځي (زمونږ هېواد دپیسو دساتنې له پاره بانکونه هم لري. زما مور دپیسو دساتنې له پاره یو ډاډمن بکس لري) زه هم دپیسو دزېرمه کولو له پاره یوه قوتۍ لرم چې خپلې پیسې په کې ساتم.

دلغتونومعنا: اړتیاوې – ضرورتونه، زېرمه – ذخیره

(c) ketabton.com: The Digital Library

دزده کوونکو فعالیت:

- زده کوونکي دې دلوست په متن کې درې داسې کلمې را پیداکړي چــې د(ب) په توري پیل شوي وي. اوبیادې په لاندې تشو کرښو باندې ولیکي.

۱ ________ ۲ ________ ۳ ________

- زده کوونکي دې په ډلو وویشل شي او هره ډله دې دلوست له مــتن څخه پنځه کلمې غوره کړي او بیادې په تورو وویشي.

- زده کوونکي دې د هغو شیانو په هکله چې دپیسو په واسطه لاس تــه راځي له یوبل سره خبرې وکړي او بیادې خپلو نورو ټولګیوالو ته معلومات ورکړي.

کورنۍ دنده: زده کوونکي دې د(پیسې، افغانی، شمېر) کلمې هېجا کړي.

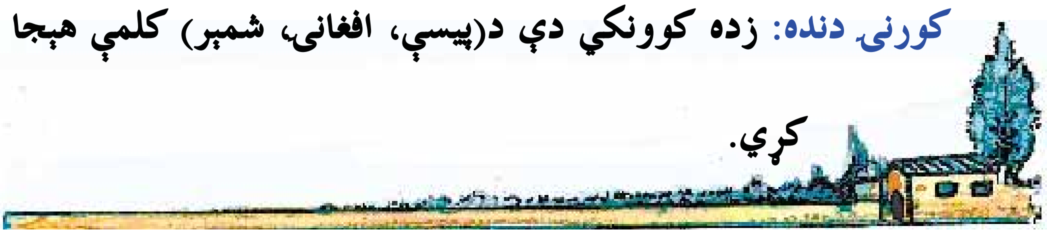

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپاړسم لوست

علامه سید جمال الدین افغان

موخه:زده کوونکي باید دخپل هېواد ملي شخصیتونه وپېژني او دا متن دې سم ولولي او سم دې ولیکي.

پوښتنې:

(۱) تاسو د علامه سید جمال الدین افغان نوم اورېدلی دی؟ که مو اورېدلی وي له چاڅخه اوچېرې؟

(۲) په انځور کې دچا انځور وینئ دهغه نوم ووایئ؟

(۳) تاسې د علامه سید جمال الدین افغان په هکله څه پوهیږئ؟

علامه سید جمال الدین افغان دسید صفدر زوی اوزموږ دهېــواد په کونړ ولایت کې زیږیدلی دی.

له ماشومتوب څخه یې له علم اوپوهې سره مینــه درلــوده او زموږ دهېواد یو نامتو لیکوال او پــوه ســړی و. زمــوږ دهېــواد دپرمختګ او دمسلمانانو دیووالي له پاره یې ډیرې هلې ځلې کړې دي.

ډېر کتابونه او مجلې یې لیکلي اوچاپ شوي دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دزده کوونکو فعالیت:

زده کوونکي دې په ډلو وویشل شي او هره ډله دې لاندې کلمې په تورو باندې واړوي.

(کونړ ، ا فغان ، هېواد، نامتو، مجلې)

زده کوونکي دې دمتن په لوست کې درې داسې کلمې پیداکړي چې د(س) توری دکلمې په سرکې راغلي وي. لکــه: (ســید) اوپــه خپلوکتابچو کې دې ولیکي.

(۱) ______ (۲) ______ (۳) ______

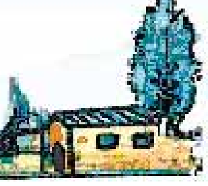

کورنۍ دنده: زده کوونکي دې دخپلو کورنیو لــه غــړو ســره د علامه سیدجمال الدین افغان په هکله خبرې وکړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوو لسم لوست

کندهار

موخه:له تورو شخه دکلمې جوړول، دکلمې په تورو اړول اودکندهار د تاریخې ښار پېژندنه ده.

پوښتنې:

① په پورتني انځورکې څه شئ وینئ؟

② تاسې دخپل هېواد دیو تاریخې ولایت نوم اخیستلی شئ؟

③ آیا تاسې کوم وخت کندهار ته تللي یاست؟ که تللي یاست څه مو لیدلي دي؟

کندهار زموږ دګران هېواد ډېر پخوانی او ښکلی ښاردی. په دې ښار کې یو ډېر سپېڅلی ځای دی چې د (خرقې مبارکې) په نامه یادیږي. په دې ځای کې دحضرت محمد(ص) (مبارکه خرقه) ساتل کیږي او ډېر خلک يې لیدوته ورځي.

دلغتونومعنا: سپېڅلی- سوتره

ماخذ: خپل هېواد وپیژنئ، د افغان نشراتي اداره (انا)

دزده کوونکو فعالیت:

زده کوونکي دې په ډلو ووېشل شي او په شکل کې دې له ورکړل شــوو تورو څخه نومورې کلمې جوړې کړي.

۱– مبارک

۲– کندهار

۳– هېواد

۴– ګران

				ک	ر	ا	ب	م
				ن				
				د				
د	ا	و	ي	هـ				
				ا				
				ر				
		ن	ا	ر	ګ			

زده کوونکي دې لاندې کلمې په تورو واړوي.

(احمد شاه، چینه ، خرقه ، جومات)

کورنۍ دنده: زده کوونکي دې دافغانستان دېنځو ولایتونو نومونه په خپلو کتابچو کې ولیکي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اتلسم لوست

جرگه

موخه: دکلمو لوستل ، ليکل ، دمترادفي کلمې پېژندل او دملي دودونو په ارزښت پوهيدل دي.

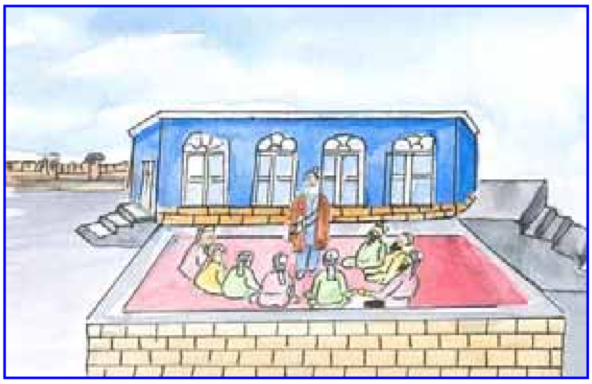

پوښتنې:

(١) په پورتني انځورکي څه وينئ؟

(٢) که ستاسود دوملګرو ترمنځ په کوم شي باندې کومه لانجه پيداشي تاسې څه کوئ؟

(٣) تاسې خپلې لانجې څه ډول حل کوئ؟

کله چې ستاسو دټولګيوالو ترمنځ په کتـــاب او يادا‌سـ‌ـــې نوروشيانو باندې کومه لانجه رامنځ ته شي. که تاســـو دنـــورو ملګرو له خوا دهغوی ترمنځ ديوې غونډې په واســـطه روغـــه جوړه وکړئ. دې ته جرګه وايي.

زموږ لويان او مشران هم دخپل کلي او هېواد لانجـــې پـــه جرګو حل کوي ، جرګه زموږ پخوانی دود دی او موږ بايـــد دجرګې پريکړوته درناوی وکړو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دزده کوونکو فعالیت:

- زده کوونکي دې دحلقې یا کړۍ په شکل په ټولګي اویا دټولګي نــه دباندې کېني او دوی ته دې یوه لانجه وښودله شي، دمثال په توګه: (کتــاب یـــو دی زمری او توریالی دواړه په یو وخت کې کتاب غـــواړي.) زده کـــوونکي دې دجرګې په واسطه داسې پرېکړه وکړي چې دتوریالي یا دزمري په خپګان تمامه نه شي.

- زده کوونکي دې نورې داسې ستونزې جرګې ته وړاندې کـــړي او دوی دې دحل لاره ورته پیداکړي.

- دلاندې مترادفو کلمو معنا له چوکاټ څخه پیدا او دکلمو مخې ته یې ولیکئ.

همصنفیان، جګړه، مرکه، احترام

جرګه ______ ټولیګوال ________ لانجه ________ درناوی ________

کورنۍ دنده: زده کوونکي دې دکور له غړو څخه دجرګې په هکله ساده معلومات وغواړي؟

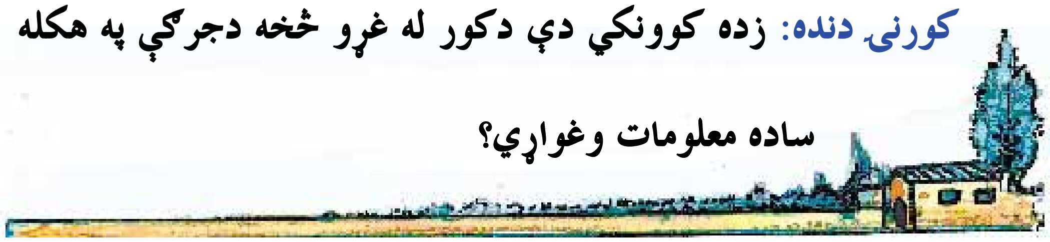

(c) ketabton.com: The Digital Library

نولسم لوست

کوچیان

موخه: د متن سم لوستل، لیکل او د زده کوونکو په دې پوهېدل چې کوچیان څنګه ژوند کوي.

پوښتنې:

١ په پورتني انځور کې څه شی وینئ؟

٢ کوچیان کوم څاروي ساتي؟

٣ کوچیان چېرته ژوند کوي؟

کوچیان په کېږدیو کې ژوندکوي.

دوی مېږې، وزې اوښان او نور څاروي ساتی.

کوچیان په ژمي کې تودوسیموته ځي.

کوچیان داوړي موسم کې په سړوسیمو کې ژوند کوي.

ځونډی کوچي شپون دی.

کوچیان ډېر صادق خلک دي.

کاځذ: دپښتو زده کړې اساسي قابلیتونه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دزده کوونکو فعالیت:

- پورتنی لوست دځه شي په هکله دی؟ سم ځواب په نښه کړئ.

  دکوچنیانو ________

  دکوچیانو ________

  دماشومانو ________

- کوچیان په اوړي چېرې ځي؟ سم ځواب په نښه کړئ.

  تودوسیمو ته ________

  سړو سیمو ته ________

- په چوکاټ کې دلاندې کلمو معنا وې پیداکړئ.

سیمې	کیږدۍ	صادق
( ) ځایونه	( ) خېمه	( ) درواغجن
( ) ښارونه	( ) کوټه	( ) رښتینی
( ) غرونه	( ) څېره	( ) هوښیار

کورنۍ دنده: لوستل شوی متن په خپلو کتابچو کې په ښکلي لیک سره ولیکئ،

زده کوونکي دې د(ځایونه، خیمو،کلمو، سیمو) کلمې په تورو وویشي.

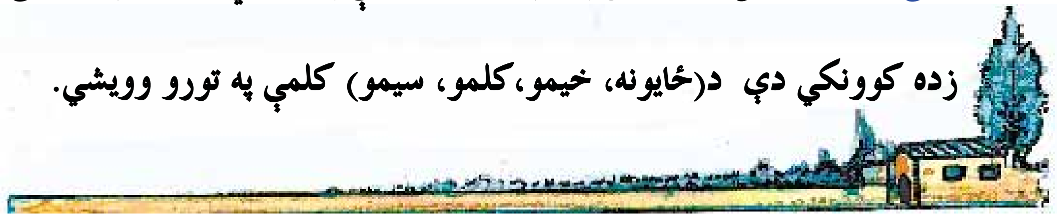

(c) ketabton.com: The Digital Library

شلم لوست

د اختر ورځ

موخه: چې زده کوونکي دښکمرغه اومبارکو ورځو په لمانځلو اويادولو پوه شي او ددې لوســـت دمتن لوستل او ليکل زده کړي.

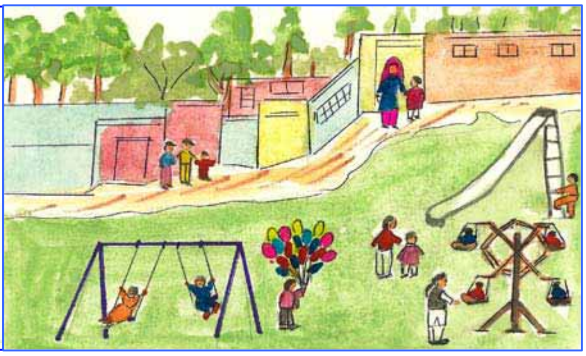

پوښتنې:

(۱) په پورتني انځورکې څه وينئ؟ خبرې پرې وکړئ.

(۲) مسلمانان په کال کې څو اخترونه لري او داختر په ورځو کې څه کوي؟

(۳) تاسې داختر په ورځ کې څه کوئ؟

مسلمانان په يو کال کې دوه اخترونه لري.

چې يو يې دکوچني اختر او بل يې دلوی اختر په نامه يادېږي.

داختر په شپه ماشومان، نجونې او ښځې ټول خپل لاسونه ســـره کوي او خوشحالي کوي. زمونږ خلک داختر په ورځ نوي کالي اغوندي ، نارينه داختر دلمانځه له پاره لويو جوماتونو ته ځي او داختر لمونځ کوي. بيا له خپلو ماشومانو سره يوځای د دوستانو اوګاونډيانو کوروونو ته ځي او له هغوی سره اختر مبارکي کوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دزده کوونکو فعالیت:

زده کوونکي دې دلاندې چوکاټ له تورو څخه کلمې جوړې کړي.

ن	ا	ن	ا	م	ل	س	م
			خ	ا	ا		
			ت	ش	س		
			ر	و	و		
				م	ن		
				ا	ه		
				ن			

زده کوونکي دې په ډلو وویشل شي، داختر په هکله دې له یوبل سره خبرې وکړي اوبیادې هره ډله خپل نظریات نورو ته واوروي.

کورنۍ دنده: زده کوونکي دې داختر، کالي ، ښځه) کلمې په تورو وویشي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یو ویشتم لوست

د نیزې وهلو لوبه

موخه: دکلمو لوستل ، لیکل او دنیزې وهلو دلوبې پېژندنه ده.

پوښتنې:

١ په پورتني انځور کې څه شی وینئ؟

٢ آیا تاسو دنیزې وهلو لوبه لیدلې ده؟ که مو لیدلې څه ډول لوبه ده؟

٣ نورې کومې لوبې پېژنئ؟

٤ دنیزې وهلو لوبه څه ډول لوبه ده؟

دنیزې وهلو لوبه یوه په زړه پورې لوبه ده.
چې زموږ دهېواد په ځینو سیمو کې ډېر دود لري.
په دغه لوبه کې دآس سپریدونکي په ډېر مهارت او چټکتیا سره په ځمکه کې وهل شوی موږی دنیزې په څوکه له ځمکې څخه راپورته کوي اودجایزې وړونکی شمیرل کیږي. زموږ خلک له دغې لوبې سره ډېره مینه لري او دهغې سیل ته ورځي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دزده کوونکو فعالیت:

زده کوونکي دې په لاندې کلمو کې هغه کلمې چې له دريو تورو څخه جوړې شوې دي په خپلو کتابچو کې درې او هغه چې له څلورو تورو څخه جوړې شوې وي څلور وليکي.

مينه	سيل	دغه	زړه	دود	لوبې	سره
ورځې	نيزې	ډېره	لرې	هغه	ځمکه	ډېر

کورنۍ دنده: تاسې د لاندې بېلا بېلو ليکل شوو تورو څخه بشپړې کلمې جوړې کړئ.

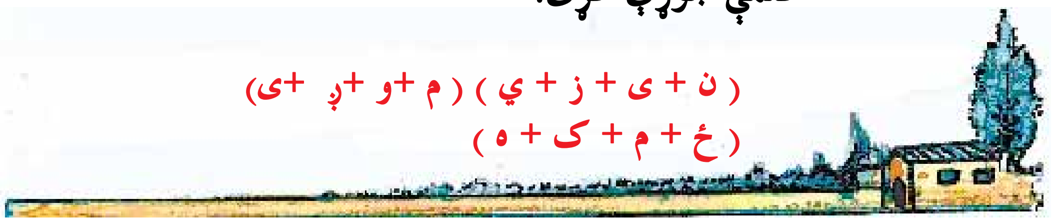

(ن + ی + ز + ې) (م +و +ږ +ی)
(ځ + م + ک + ه)

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوه ویشتم لوست

اتڼ

موخه: دکلمو لوستل ، لیکل او دخپل هېواد له دودونو سره آشنا کېدل دي.

پوښتنې:

١ په پورتني انځورکې څه وینئ؟

٢ آیا تاسو کله اتڼ لیدلی دی؟ که مولیدلی وي څه وخت اوچېرته؟

٣ خلک په کوم وخت کې اتڼ کوي؟

٤ تاسې کومې دموسیقي آلې پیژنئ؟

اتڼ د افغانانو ملي دود دی. افغانان له اتڼ سره مینه لري.
دوی ملي او تاریخي ورځې په اتڼ کولو لمانځي.
په اتڼ کې ډول او سُرنۍ غږول کیږي.
ډولچي او سُرنچي د اتڼ نغمې غږوي. او افغانان ورته ښکلی اتڼ کوي.

د لغتونومعنا: ملي – ولسي ، دود – رسم او رواج

(c) ketabton.com: The Digital Library

دزده کوونکو فعالیت:

- زده کوونکي دې په ډلو ووېشل شي او لاندې ورکړل شوې کلمې دې په تورو واړوي. (افغانان ، اتڼ ، ملي، ډول ، سُرنۍ)
- زده کوونکي دې په چوکاټ کې له ورکړل شوو تورو څخه کلمې جوړې کړي.

ا	ف	غ	ا	ن	= افغان
ډ	و	ل			
س	ر	ڼ	ی		
ا	ت	ڼ			
م	ي	ن	ه		

کورنۍ دنده: زده کوونکي دې د (اتڼ ، سُرنۍ ، نغمې) کلمې په تورو ووېشي.

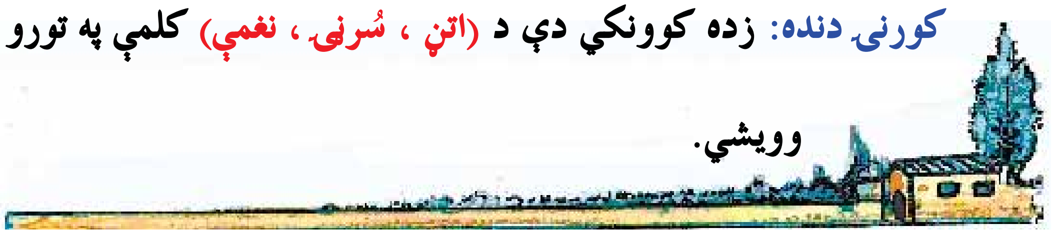

(c) ketabton.com: The Digital Library

درويشتم لوست

يووالی

موخه: د کلمو لوستل ، ليکل او د يووالي او اتفاق په ګټو پوهېدل دي.

پوښتني:

١ په پورتنيو رسمونو کې څه وينئ؟

٢ ستاسو په نظر داخلک څه کوي؟

٣ تاسي ته په کور کې څوک کيسې کوي؟

٤ آيا ستاسو کومه کيسه زده ده؟ که مو زده ده خپلو ټولګيوالو ته يې واوروئ؟

يوه سپين ږيري سړي د ځنکدن په وخت کې خپل زامن راوغوښتل. هغوی ته يې د کوچنيو لرګيو يوه ګېډۍ ورکړه ترڅو يې ماته کړي ، ټولو زامنو يې په خپل وار سره دلرګيو پر ګېډۍ خپل زور وکړ. د لرګيو ګېډۍ يوه هم ماته نه کړه.

بيا سپين ږيري سړي ګېډۍ واخيسته او هغه يې خلاصه کړه. يو يو لرګی يې په خپله مات کړ او زامنو ته يې وويل: که چېرې تاسي په خپل مينځ کې اتفاق ولرئ، نوهېڅکله به هم مات نه شئ اوکه چېرې مو په خپل مينځ کې بې اتفاقي پيداشوه،

ماخذ: افغان نشراتي اداره (انا).

(c) ketabton.com: The Digital Library

نوماغوندې سپين ږيرى اوکمزورى به هم تاسو د دې لرګيو پــه ښېر مات او له مينځه يوسي.

د لغتونومعنا: اتفاق – يووالي ، په ښېر – په شان

د زده کوونکو فعاليت:

- زده کوونکي دې د لوست له متن څخه داسې کلمې پيداکړي چې د (س) توری په کې راغلی وي او بيا دې په خپلو کتابچو کې وليکي.

- زده کوونکي دې له ورکړل شوو تورو څخه کلمې جوړې کړي.

١ ل + ر + ګ + ي+ و = ☐	٤ ا +ت+ف+ ا+ق= ☐
٢ خ + ن + ک +د+ ن= ☐	٥ ز + ا + م + ن = ☐
٣ م + ا + ت = ☐	٦ س + ږ + ي = ☐

کورنۍ دنده: زده کوونکي دې د متن دوې جملې په ښکلي ليک پــه خپلو کتابچو کې وليکي.

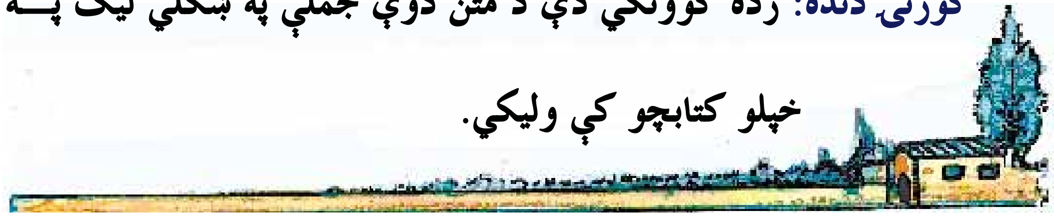

(c) ketabton.com: The Digital Library

څلورويشتم لوست

دکال څلور فصلونه(موسمونه)

موخه: دکال پيژندل،دکال دفصلونواو مياشتو د نومونو پيژندل او د دې لوست د مـــتن ليکـــل او لوستل دي.

پوښتنې:

١ آيا کولی شئ چې په پورتنيو انځورونو کې د اوړي فصل وښيئ؟
٢ پوهيږئ چې يو کال څو فصله لري؟
٣ ويلی شئ چې هر فصل څو مياشتې دی؟
٤ داوړي دمياشتو نومونه کوم دي؟

يوکال څلور موسمه لري. هر موسم ته يې فـــصل وايـــي لکـــه: (پسرلی، دوبی، منی، ژمی) دپسرلي فصل درې مياشـــتې دی: وری (حمل) ، غويی (ثور) غبرګولی (جوزا). په دې فصل کې بارانونـــه اوري. دوبی هم درې مياشتې دی: چنګاښ (ســـرطان) ، زمـــری (اسد) وږی (سنبله) په دې موسم کې هوا توده وي.

منی هم درې مياشتې دی: تله (ميزان) ، لړم، (عقرب) ، ليندـــدی (قوس) په دې فصل کې هوا ورو ورو سړيږي.

ژمی هم درې مياشتې دی: مرغومی (جدي) ،سلواغه (دلو) کب (حـــوت) په دې فصل کې کله کله واوره وريږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زده کوونکو فعالیت:

زده کوونکي دې د چوکاټ تش ځایونه په مناسبو کلمو سره ډک کړي.

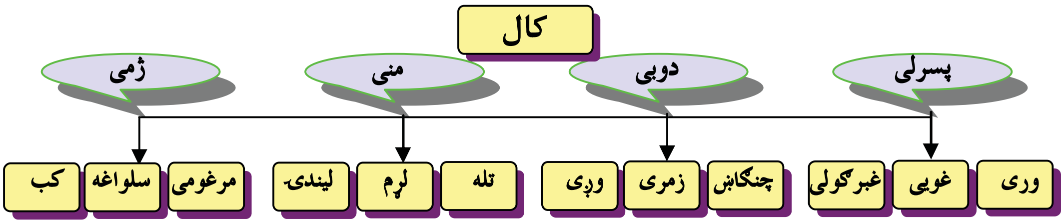

فصل	لومړۍ میاشت	دوهمه میاشت	دریمه میاشت
پسرلی			
	چنګاښ	زمری	وږی
منی			
	مرغومی	سلواغه	کب

دوولس زده کوونکي دې د ټولګي مخې ته راشي او هر زده کوونکي ته دې د یوې میاشتې نومورکړل شي او بیا دې هر زده کوونکی دټولګي مخې ته ودریږي او خپل نوم دې په زوره واخلي چې ټول یې واوري او بیا دې د میاشـــتو پـــه ترتیـــب ودریږي.

په پای کې دې درې زده کوونکي په ځای ودریږي چې دکال یو فصل وروښیي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زده کوونکي دې د انځورونو د فصلونو نومونه او د فصلونو نومونه د کرښې په وسیله ونښلوي.

لومړی فصل

دوهم فصل

دریم فصل

څلورم فصل

ژمی

منی

دوبی

پسرلی

کورنۍ دنده: زده کوونکي دې دکال د یوه فصل د میاشتو نومونه په خپلو کتابچو کې ولیکي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پنځه ویشتم لوست

د اونۍ د ورځو نومونه

موخه: د یوې اونۍ د نومونو پېژندل، او د دې لوست دکلمو لوستل ، لیکل او زده کول دي.

پوښتنې:

(۱) ویلی شئ چې یوه اونۍ څو ورځې ده؟
(۲) تاسې د اونۍ نومونه واخلئ؟
(۳) تاسې په یوه اونۍ کې کوم کارونه کوئ؟

شنبه ، یکشنبه، دوشنبه، سه شنبه، چهار شنبه، پنجشنبه او جمعه. د یوې اونۍ د ورځې نومونه دي.

مورږ په اونۍ کې شپږ ورځې ښوونځي ته ځو. د جمعې په ورځ ټول خلک رخصت وي. دوی په خپلو کورونو او نورو ځایونو کې خوشحالي اوساعتیري کوي. مورږ هم له خپلو کورنیو سره دجمعې په ورځ د سیل ځایونو ته ځو او د ستړیا د لیرې کولو له پاره هلته له خپلې کورنۍ سره مېلې کوو.

د زده کوونکو فعالیت:

زده کوونکي دې په ډلو باندې ووېشل شي او بیا دې د اونۍ د ورځو نومونه په توررو وویشي.

١ شنبه (ش + ن + ب + ه)

٢ یکشنبه (   )

٣ دوشنبه (   )

٤ سه شنبه (   )

٥ چهارشنبه (   )

٦ پنجشنبه (   )

٧ جمعه (   )

زده کوونکي دې په ورکړل شوي متن کې داسې بـــشپړې کلمـــې پیداکړي چې د(ش) توری په کې راغلی وي اوبیا دې پـــه خپلـــو کتابچو کې ولیکي.

١ شپږ____ ٢ ____ ٣ ____

٤ ____ ٥ ____ ٦ ____

کورنۍ دنده: زده کوونکي دې د اونۍ د ورځو نومونه په توررو وویشي.

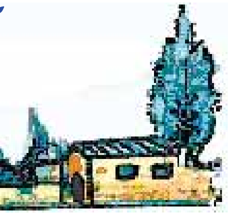

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپږ ویشتم لوست

پسرلی

موخه: دکلمو لوستل ، لیکل او د پسرلي دګټو په ارزښت پوهېدل دي.

پوښتنې:

١ پسرلی دکال کوم فصل دی؟
٢ په پورتنو انځورنوکي کوم فصل وینئ؟
٣ په پسرلي کې بزګر څه کوي؟
۴ بلبلې او جنچنې چېرې چغیږي؟
۵ شپانه څه شی پیایي؟
٦ تاسي په پسرلي کې کوم کارونه کولای شئ؟

پسرلی د کال لومړی فصل دی، په دغه فصل کې هوا ښــه وي، د غرو لمنې او دښتې په شنو بوټــو او رنګارنــګ ګلانــو ښایسته وي، بلبلې او چنچنې په باغونو کې چغیږي او په ونو کې ځالې جوړوي، بزګران په خپلو ځمکو او باغونو کې کار کوي.

د لغتونومعنا: فصل – دکال موسم ، بوخت – لګیا

(c) ketabton.com: The Digital Library

کوچیان شنو دښتو او د غرو لمنو ته ځي. او هلته ژوند کوي، شپانه رمې پیايي، ماشومان د خپلو زده کړو له پاره ښوونځي ته ځي هرڅوک په خپل کار بوخت وي.

دزده کوونکو فعالیت:

زده کوونکي دې په ډلو وویشل شي او هره ډله دې د هغو مېوو او نورو شیانو په هکله خبرې وکړي چې په پسرلي کې پیدا کیږي، بیا دې د دریو مېوو نومونه واخلي چې په پسرلي کې پیدا کیږي.

١ ______ ٢ ______ ٣ ______

کورنۍ دنده: زده کوونکي دې دخپلو کورنیو له غړیو سره د پسرلي په ځانګړتیاوو خبرې وکړي او سبا دې خپل نظریات ټولګي والو ته ووایي.

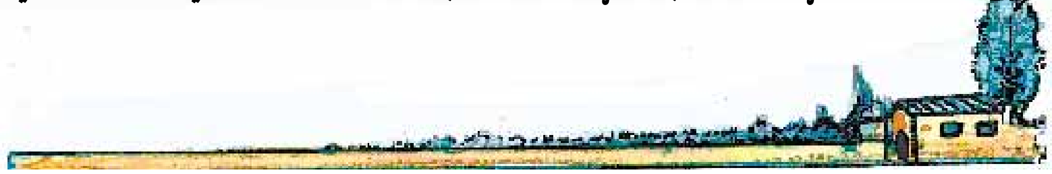

(c) ketabton.com: The Digital Library

اووه ویشتم لوست

باران

موخه: د باران په ګټو پوهېدل او د دې لوست لوستل او لیکل دي.

پوښتنې:

١) په باراني ورځو کې له څه شیانو څخه ګټه اخلئ ترڅو لانده نشئ؟

٢) دباران له اوبو څخه څه ګټه اخیستل کیږي؟

٣) که باران ونه وریږي څه کیږي؟

بـــارانه ښـــه وریږه
زما پـــه زړه وریږه
ګلونه سمه غـــرکړه
په سمه غـــره وریږه
باران هـــوا پاکوي
باران فضـــا پاکوي
دوړې ګردونه پاک شي
باران دنیا پاکـــوي

(اروابناد روغمن)

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زده کوونکو فعالیت:

- زده کوونکي دې په ډلو ووېشل شي او بیادې دباران دګټو په هکله خبرې وکړي.

- زده کوونکي دې د شعر له مخې اته (۸) کلمې پیداکړي چې لــه دریــو توروڅخه جوړې شوې وي.

① پاک ② ______ ③ ______ ④ ______

⑤ ______ ⑥ ______ ⑦ ______ ⑧ ______

کورنۍ دنده: زده کوونکي دې له لاندې تورو څخه کلمــې جوړې کړی. (ب + ا + ر + ا + ن) (و + ر + ی + ږ+ ه)

(ف + ض + ا)

(پ + ا + ک + ه)

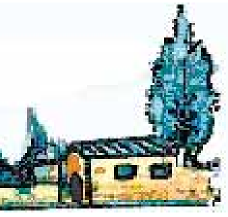

(c) ketabton.com: The Digital Library

اته ويشتم لوست

د اوبو منابع

موخه: د دې لوست موخه دا ده چې زده کوونکي د اوبو زېرمې (منابع) وپېژني او د هغــو پــه ارزښت پوه شي او دا لوست سم ولولي او ويې ليکي.

پوښتنې:

١ پاکې اوبه چېرې پيداکيږي؟
٢ تاسي د ورځې څو ځلې اوبه څښئ اوپه څه شي کې يې څښئ؟
٣ د پاکو اوبو څښل څه ګټه لري؟

اوبه په ځاه ګانو، کاريزونو، چينو، نلونواو داســـې نـــورو ځايونو کې هم پيداکيږي، دځاه ګانو، نلونو اوبه پاکې اورڼې وي ځکه چې اوبه يې محفوظې وي. که غواړو چې اوبـــه پـــاکې او صحي شي بايد وجوشول شي اوبيا وڅښل شي.

انسانان، څاروي،مرغان، او نباتات اوبوته اړتيا لري. کـــه چېرې اوبه نه وي ژوند هم نه کيږي هر سړی بايد د اړتيا له مخې په ورځ کې څو ځلې اوبه وڅښي. په پاک ګيلاس کې اوبه څښل ښه کار دی د پاکو اوبو څښل روغتيا ته ګټه رسوي.

د لغتونومعنا: منابع – زيرمې ، رڼې – روښانه ، څاروي – حيوانات

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زده کوونکو فعالیت:

زده کوونکي دې د لوست متن ولولي او هغه کلمې چې د چوکاټ په تورو پیل کیږي په خپلو کتابچو کې بشپړې کړي.

ا	چ	پ	ن

په ورکړل شویو کلمو کې هغه کلمه چې په متن کې دوه ځلې راغلې وي په تشو ځایونو کې ولیکئ.

١ نلونو ______ ۴ ______

٢ ______ ۵ ______

٣ ______ ٦ ______

کورنۍ دنده: زده کوونکي دې د لوست له متن څخه دوې کلمې خوښې کړي او بیا دې سباته په تختې باندې په تورو وویشي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نهه ويشتم لوست

لمر

موخه: چي زده کووکي د لمر د گټو په ارزښت وپوهيږي. او د لمر شعر سم ولولي او ويې ليکي.

پوښتني:

(۱) د لمر دگټو په هکله څه پوهيږئ؟

(۲) لمر له کوم خواڅخه راخيژي او کوم خواته لويږي؟

(۳) مونږ لمر ته ولې اړتيا لرو؟

زه ځلانده لمر يمـــه
ښکـــلی منور يمـــه
* * *
ساړه لـــري کومـــه
تودوخـــه راولمـــه
* * *
تياري پسې رڼا يمـــه
ملگری د هرچا يمـــه
* * *
گلان راته خنداکوي
ناخي اوموسکا کوي
زه د ژوند خبــريمه
ښکلی منـــور يمه

ارواښاد محمد عثمان نژند

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زده کوونکو فعالیت:

زده کوونکي دې له تورو څخه کلمې جوړې کړي.

١ خ+ل+ا+ا+ن+د+ه =

٢ ش + ک + ل + ی =

٣ س + ا + ړ + ه =

۴ ت+و+د+و+خ+ه =

۵ ر + ڼ + ا =

٦ م + و +س +ک+ا =

زده کوونکي دې په شعر کې داسې کلمې پیداکړي چې له یو وار څخه زیاته راغلي وي.

١ ______ ٢ ______ ٣ ______ ۴ ______ ۵ ______

کورنۍ دنده: زده کوونکي دې د (ښکلي ، ځلانده ، لمر) کلمې په تورو ووېشي.

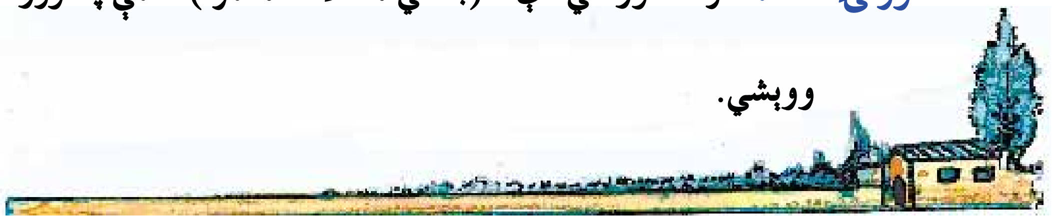

(c) ketabton.com: The Digital Library

دیرشم لوست

د وخت ارزښت

موخه: د وخت پېژندل، په ارزښت پوهېدل، د وخت نه په سمه توګه ګټه اخيستل او د متن لوستل اوليکل دي.

پوښتنې:

(۱) کله چې په کور کې ياست څه کوئ؟

(۲) آيا د خپلو کارونو د سرته رسولو له پاره له مهال وېش څخه ګټه اخلئ؟

(۳) تاسې د وخت څخه څه ډول ګټه اخلئ؟

ما د ورځنيو کارونو د سرته رسولو له پاره په کور کې مهال وېش جوړ کړی دی. چې د هغه له مخې خپلې دندې لکه: د درسونو لوستل او د کورنۍ دنده چې ښاغلی ښوونکی يې موږ ته راسپاري په منظمه توګه سرته رسوم. همداراز د کور په چاروکې هم برخه اخلم او له خپلې کورنۍ سره مرسته کوم. زه په ټاکلي وخت د تلويزيون خپروني په مينه ګورم او له هغه څخه خوند اخلم. له هغه وروسته بيا له خپل ګاونډي ملګري سره لوبې هم کوم. زه له وخت څخه پوره ګټه اخلم. او خپل ارزښتناکه وخت خوشې نه تېروم. څوک چې خپل وخت خوشې تېروي په ژوند کې به له نورو وروسته وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګرانو زده کوونکو! وخت لګه سره زر دی باید له وخت نه سمه ګټه واخلئ. ترڅو د راتلونکي نېکمرغه ژوند خاوندان شئ.

د زده کوونکو فعالیت:

- زده کوونکي دې په ډلو ووېشل شي ، هره ډله دې ځان ته یو مهال وېش جوړ کړي او د خپل مهال وېش په هکله دې زده کوونکوته څرګندونې وکړي.
- زده کوونکي دې د لاندنیو تورو څخه کلمې جوړې کړي.

۱)(ا+ر+ز+ښ+ت ☐ ۲) (م+ن+ظ+م+ه) ☐ ۳) (ک+و+ر+ن+ۍ) ☐

کورنۍ دنده: زده کوونکي دې د لوست د متن له مخې څو کلمې غوره کړي اوبیا دې په تورو وویشي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یو دیرشم لوست

په ځنګله کې اور

موخه: دکلمو لوستل، لیکل او زده کوونکي باید په دې پوه شي چې پیاوړې اراده له مونږ ســـره مرسته کوي چې په ستونزو باندې بریالي شو.

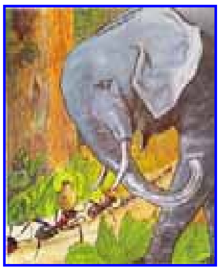
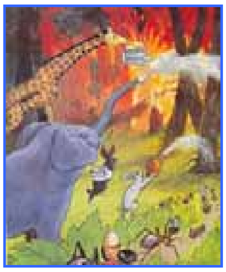

پوښتنې:

(۱) په پورتنیو انځورونو کې څه شی وینئ او هغوی څه کوي؟

(۲) آیا کوم وخت له کومې ستونزې سره مخامخ شوي یاست؟
اوبیامو ستونزه څه ډول له منځه وړې ده.

(۳) تاسې دستونزو د له منځه وړلو له پاره څه کولی شئ؟

په یوه ځنګله کې ډول، ډول ځناورو ژوند کاوه. یوه ورځ ځنګله اور واخیست. ټول ځناور په تېښته شول، خومیږیانو د اور خواته ور ودانګل. پیل له یوه میږي څخه وپوښتل چې تاسو نـــه تښتئ؟ میږي وویل: نه! موږ غواړو چې اور ووژنو، دمیږي خبرو پیل په سوچ کې کړ، دنورو حیواناتو مخه یې ونیوله او ویې ویل: موږ باید اور مړ کړو! ټولو ورسره ومنله او له سیند څخه یې اوبه راوړې. او اوریې په ګډه مړ کړ. ټول له پیل نه خوښ شول. پیل ته یې سوغات برابر کړ او دهغه کورته یې یوور خو پیل سوغات ونه مانه او ویې ویل: دا سوغات دمیږیانو حق دی.

ماخذ: په ځنګه کې اور، افغان نشراتي اداره (انا)

(c) ketabton.com: The Digital Library

له هغې ورځې وروسته ټولو ځناورو میرېانو ته درناوی پیل کړ. نوکرانو زده کوونکو! پیاوړې اراده له مونږ سره مرسته کوي چې پر ستونزو بریالي شو.

د لغتونومعنا: سوچ– فکر ، پیاوړی – قوي او غښتلی ، ستونزې – مشکلات

دزده کوونکو فعالیت:

زده کوونکي دې په ډلو ووېشل شي او د لوست له مخې دې اته کلمې چې له دریو تورو څخه جوړې شوې وي په خپلو کتابچو کې ولیکي.

١ پیل ____ ٢ ____ ٣ ____ ٤ ____

٥ ____ ٦ ____ ٧ ____ ٨ ____

کورنۍ دنده: زده کوونکي دې داکیسه خپلو دوستانو او یا دکور غړو ته وکړي او بیا دې له دوی څخه وغواړي چې که چیرې د هغوی کومه کیسه زده وي هغه دې ورته ووایي او سباته دې زده کوونکي په ټولګي کې هماغه کیسه ووایي.

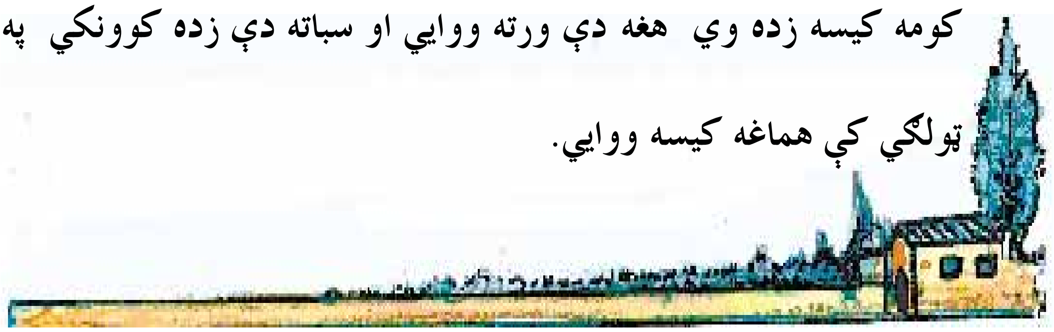

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوه دېرشم لوست

څاروي

موخه: دڅارويو د نومونو پېژندل،لوستل ،ليکل اود هغو په ګټو پوهېدل دي.

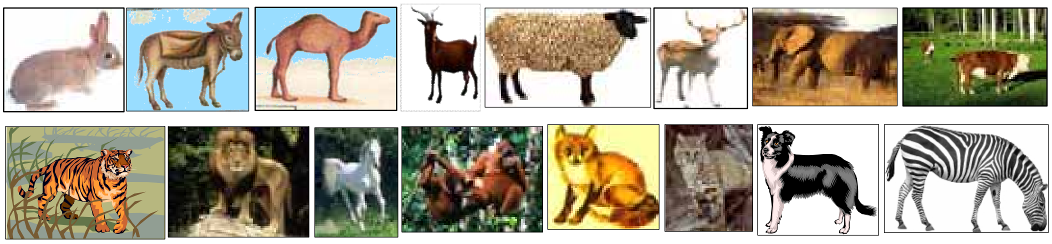

پوښتني:

(١) په پورتنيو انځورونوکي کوم څاروي وينئ نومونه يې واخلئ؟

(٢) له کورنيو څارويو څخه کومې ګټې اخلو؟

زمونږ د هېواد خلک ډول، ډول څاروي ساتي لکه: غواوې ، مېښې، آسونه، مېږې ، وزې ، پسونه او نور.

دځينو څارويو له غوښو څخه د خوړلو له پاره ګټه اخلي اوله شيدوڅخه يې مستې، کوچ، شرومبې، غورې، کرت، پنير، او پوخې جوړوي چې خوړل يې د بدن د روغتيا له پاره ډېر ضروري دي.

دځينو څارويو له پوستکو څخه بوټونه، بکسونه او نور شيان جوړيږي. له وړيو څخه يې غالی، ټغر، ليمڅي، بنيانونه او داسي نور شيان جوړوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زده کوونکوفعالیت:

- زده کوونکي دې په ډلو کې دکورنیو څارویو دګټو په هکله خبرې وکړي.

- زده کوونکي دې د شپږو کورنیو څارویو نومونه چې له انسانانو سره عادت شوي، ولیکي.

۱ ________ ۲ ________ ۳ ________ ۴ ________

۵ ________ ۶ ________

(c) ketabton.com: The Digital Library

زده کوونکي دې په ورو ډلو کې رسمونه له نومونو سره یوځای دکرښې په واسطې سره ونښلوي

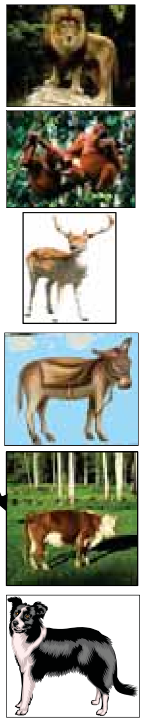

بیزو	آس
غوا	اوبښ
خر	سوی
غرڅه	پیل
سپی	ګیدړ
زمری	پړانګ

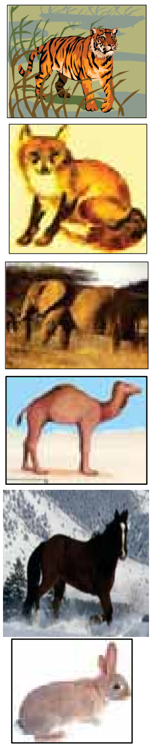

کورنۍ دنده: زده کوونکي دې د هغو ځارویو نومونه په خپلو کتابچو کې ولیکي چې د هغوی خوښ دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

درې دېرشم لوست

مېږه

موخه: د متن لوستل، لیکل په متن کې د متضادو کلمو پېژندل د مېږې د ګټو په ارزښت پوهېدل دي.

پوښتنې:

(۱) په پورتنې انځور کې کوم څاروی وینئ نوم یې واخلئ؟
(۲) تاسو مېږه پېژنئ مېږه څه ډول حیوان دی؟
(۳) تاسو پوهېږئ چې له مېږې څخه کومې ګټې اخیستل کېږي؟

مېږه له کورنیو څارویو څخه ده. زموږ خلک دغه څاروي په خپلو کورونو کې ساتي. د دغه څارویو روزنه ډېرې ګټې لري. له غوښو څخه یې دخوړلو له پاره ګټه اخلو او له شیدوڅخه یې کوچ، رش، پنیر، مستې، غوړي اوکرت لاس ته راځي چې خوړل یې د بدن د روغتیا له پاره ډېره ګټه لري. همدارنګه له وړیو څخه یې، غالۍ، ټغرونه، او د اغوستلو توکي تر لاسه کېږي. له پوستکو څخه یې ډول ، ډول بوټونه، بکسونه، خولۍ او نورشیان جوړېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زده کوونکو فعالیت:

- دهرې ډلې زده کوونکي دې د مېږو په باره کې د سترګو لیدلي حالونه بیان کړي.

- زده کوونکي دې د مېږو له شیدو، غوښو، وړیو او پوستکي څخه دګټې اخیـــستلو لارې دټولګي په مخکې ووایي.

- زده کوونکي دې د لوست په متن کې درې داسې کلمې پیــداکړي چــې پــه (غ) توری پیل شوی وي.

- زده کوونکي دې د لاندې چوکاټ متضادې کلمې دکرښې په واسطه ونښلوي.

ډېرې	لږ
ګټې	تاوان
روغتیا	ناروغي

کورنۍ دنده: زده کوونکي دې د مېږې د شیدو په باره کې یوه جمله په خپلو کتابچو کې ولیکي.

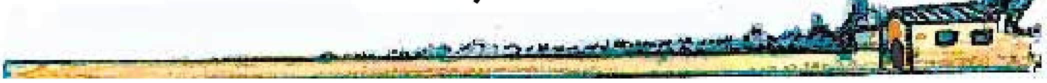

(c) ketabton.com: The Digital Library

څلور دیرشم لوست

ټوکه

موخه: کیسه وپېژني دکیسې اوریدل، بیرته ویل، او دکیسې لیکل او لوستل دي.

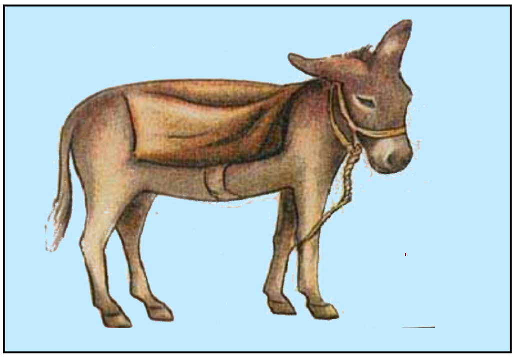

پوښتنې:

(۱) په پورته انځورکې څه شی وینئ؟

(۲) که دچا کومه کیسه زده وي خپلو ټولګیوالوته دې ووایي؟

(۳) تاسو ته په کور کې څوک کیسې کوي؟

د یوه سړي خر ورک شوی و. خلکـــو ورتــه د زړه ډاډ ورکاوه چې خیر دی مه خپه کیږه ته دې ژوندی وې. بل خر به پیداکړې. سړي وویل: زه هم دغه شکر کومه چې زه نه وم پرې سپور. که زه چېرې په خره سپور وای، زه به هم ورک شوی وم. خلکو وخندل. ده ورته وویل: زماخر ورک شوی دی او زه وریسې خپه یم اوتاسې خاندئ. دا خو انصاف نه دی.

ماخذ: افغان اساسي قابلیتونه دپښتوله پاره د زده کړې لازمي مواد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زده کوونکو فعالیت:

- زده کوونکي دې په ورو ډلوکې له خره څخه دکار اخیستلو مثالونـــه پیداکړي.

- بیا دې د دې مثالونو څخه لنډې کیسې جوړې کړي لکه: خربار وړي،

- زده کوونکي دې داسې څلور کلمې پیداکړي چې د(خ) توری ولري.

کورنۍ دنده: زده کوونکي دې د خپلو کورنیو له غړو څخه دبار وړونکو حیواناتو په هکله د یوې خاطرې غوښتنه وکړي او بیا دې په خپلو کتابچو کې ولیکي.

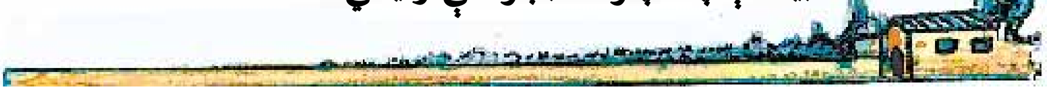

(c) ketabton.com: The Digital Library

پنځه دېرشم لوست

الوتونکي مرغان

موخه: د مرغانو پېژندل، د مرغانو ژوند اوګټې، او د مرغانو د نومونو ليکل او لوستل دي.

پوښتنې:

١ په پورتني انځورونو کې کوم مرغان وينئ؟ نومونه يې واخلئ؟

٢ آيا تاسي هم په خپلو کورونو کې مرغان ساتئ؟ که يې ساتئ کوم مرغان؟

٣ تاسي پېژنئ چې لامبو وهلی شي؟

زموږ په هېوادکې ډول ، ډول الوتونکي مرغان لکه: لګ لګ، زانې، زرکې، سيسی، هيلۍ ، چرګان ، بتې، خلتومې چرګ (پيل مرغ)، بابنه، کارغه، چنچنې او داسې نور پيداکيږي چې ځينې يې په غرونو کې اوسيږي او ځينې نور بيا په ځنګلونو کې ژوند کوي. زموږ خلک ځينې الوتونکي مرغان په خپلو کورونو کې هم ساتي او د هغو په روزنه بوخت وي.

او د ځينو مرغانو له هګيو او غوښو څخه ګټه اخلي. نوځکه د زياتې پاملرنې وړ دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زده کوونکو فعالیت:

- زده کوونکي دې دکورنیوچرګانو دګټو په باره کې له یوبل سره خبرې وکړي.
- په ډلو کې انځورونو له مناسبو نومونو سره په کرښو ونښلوئ.

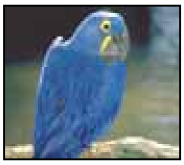
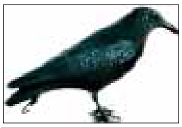

ډینګ ____
طوطي ____
کارغه ____
باښه ____
کوتره ____
زرکه ____
خلتومی چرګ (پیل مرغ) ____
هیلۍ ____
ګل سر ____
طاوس ____

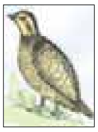

- دڅلورو کورنیو مرغانو، نومونه ولیکئ:

(۱) ____ (۲) ____ (۳) ____ (۴) ____

کورنۍ دنده: د دریو سارایي الوتونکو مرغانو نومونه، په خپلو کتابچو کې ولیکئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپږ دیرشم لوست

سوی

موخه: د سوېي د متن سم لوستل، ليکل او د سوېي پېژندل دي.

پوښتنې:

١. په پورتني انځورکې کوم ژوي وينئ؟
٢. دسويي غوږونه دکوم حيوان په څېر دي؟
٣. آيا پوهيږئ چې دغه ژوي څه شيان خوري؟

د سوی شکل ته پام وکړئ ، هغه د يوه بوټي لاندې ناسته ده. وګوره د هغه د پوستکي رنګ، د وچو پـــاڼو او ښـــاخونو د رنګ په څېر دی.

هغه يوه شوی ده، چې يو ژوی غواړي دی ښکار کړي هغه په ځغاسته راغلی او ديوه بوټي لاندې پټه ده، ترڅو دی ونه ويني د هغه غوږونه اوږده دي. سوی د بوټو بېخونه او شـــنه وابنـــه خوري. هغه د ونو په بېخونو او دځمکو په سوړو کې ځـــان تـــه کور جوړوي. ځينې کورنۍ يې په خپلو کورونو کې هم ساتي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زده کوونکو فعالیت:

زده کوونکي دې د لوست له متن څخه درې کلمې پیداکړي چــې د (و) توری یې په پیل، مینځ او پای کې راغلی وي. داکلمې دې بیا په خپلو کتابچو کې ولیکي.

(۱) ______ (۲) ______ (۳) ______

کورنۍ دنده: زده کوونکي دې د سوی په باب یــوه کیسه پیداکړي او بله ورځ دې خپلو ټولګیوالو ته ووایي.

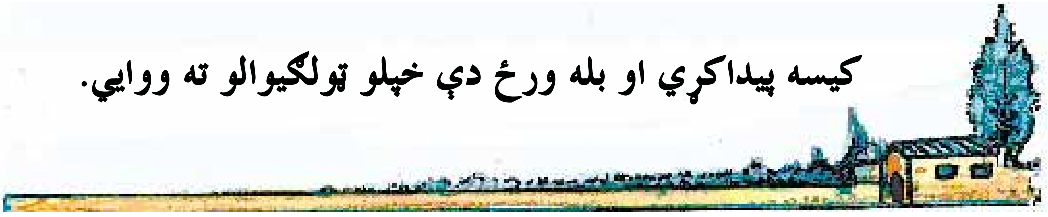

(c) ketabton.com: The Digital Library

اووه دېرشم لوست

کورني چرګان

موخه: دکورنیو چرګانو پېژندل، د هغو روزنه او ګټې او د هغو د نومونو لیکل او لوستل دي.

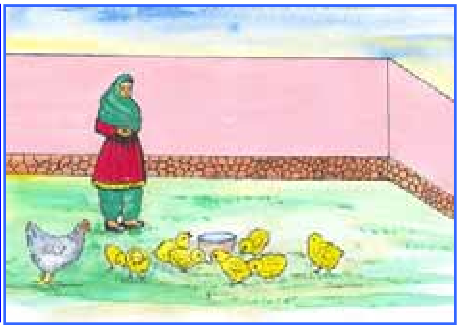

پوښتنې:

١ په پورتني انځورونو کې څه شی وینئ؟

٢ ویلای شئ چې له کورنیو چرګانو څخه کومې ګټې اخیستل کیږي؟

٣ آیا تاسې په خپلو کورونو کې چرګان ساتئ؟ که یې ساتئ د هغو څه ډول پالنه کوئ؟

زموږ خلک په خپلو کورونو کې چرګان ساتي او د هغو روزنه کوي. له کورنیو چرګانو څخه هګۍ تر لاسه کوي او هم یې له غوښو څخه ګټه اخلي.

ځینې خلک بیا د چرګانو د روزنې له پاره فـــارم جـــوړوي. چرګان په فارم کې ښه روزل کیږي، او ډېره ګټه ترې لاس تـــه راځي. باید پام وشي چې دکورنیو چرګانو د استوګنې ځای پاک وساتل شي، خواړه او اوبه یې هم پاک وي ترڅو ناروغه نه شي.

د لغتونومعنا: فارم – دچرګانو د روزلوځای ، استوګنې – د اوسېدو ځای

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زده کوونکو فعالیت:

ګرانو زده کوونکو! له چوکاټ څخه متضادې کلمې پیداکړئ اوپه لیکه یې ونښلوئ.

۲ ښه	خرڅ کړي
۲ ډېر	بد
۳ ګټه	لږ
۴ واخلي	زیان

له متن څخه څلور کلمې د کرښو په تشوځایوکې ولیکئ چې په (و) ختم شوي وي په خپلو کتابچو کې ولیکئ.

۱ ______ ۲ ______ ۳ ______ ۴ ______

کورنۍ دنده: **ګرانو زده کوونکو! په خپله خوښه د یوه ښاروي نوم په خپلو کتابچو کې ولیکئ.**

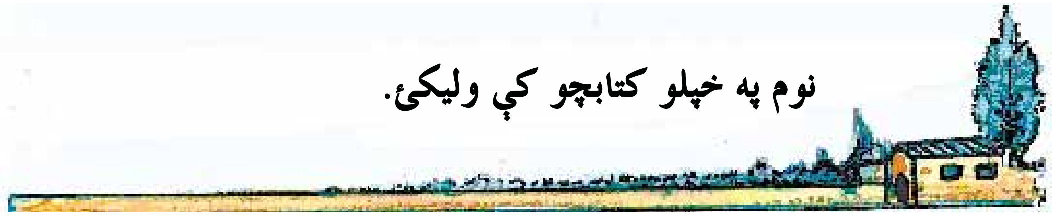

(c) ketabton.com: The Digital Library

اته دیرشم لوست

د شاتو مچۍ

موخه: زده کوونکي باید د شاتو مچۍ وپيژني او د هغو په ګټو او ارزښت پوه شي اوهــم د دې لوست د متن ليکل او لوستل دي.

پوښتنې:

(۱) په پورتني انځور کې څه شی وينئ؟
(۲) تاسو کله دشاتو مچۍ ليدلې ده؟ هغه څه ډول مچۍ ده؟
(۳) دشاتو مچۍ څخه څه شی لاس ته راځي؟
(۴) دشاتو مچۍ چېرې ژوند کوي؟

دشـــاتو مچمـــــچۍ
داروده ستـــالکــــــۍ
خوږه ده ســـتا کوډۍ
ښايستـــــه دې کورنۍ
تولـــنه دې کــمکۍ
کارګره ښايســـتکۍ
يووالي کـــې خواره
بيلـــــوالي کې ترخه

اروابناد روغمن

(c) ketabton.com: The Digital Library

دزده کوونکو فعالیت:

زده کوونکي دې دلاندې کلمو متضاد شکل له چوکاټ څخه پیدا او دکلمو ترخنګه دې ولیکي

- خوږه ________ یووالی ________
- ښایسته

بدرنګه
بېلوالی
تریخ

کورنۍ دنده: زده کوونکي دې دشاتو او مچۍ کلمې په خپلـــو کتابچو کې په توړو تجزیه کړي لکه شات (ش+ا+ت).

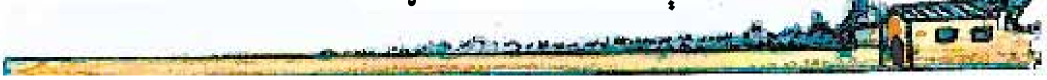

(c) ketabton.com: The Digital Library

نهه دېرشم لوست

مېوې او د هغو ګټې

موخه: د مېوو پېژندل، دمېووېه ګټو پوهېدل او د مېوو د نومونو لیکل او لوستل دي.

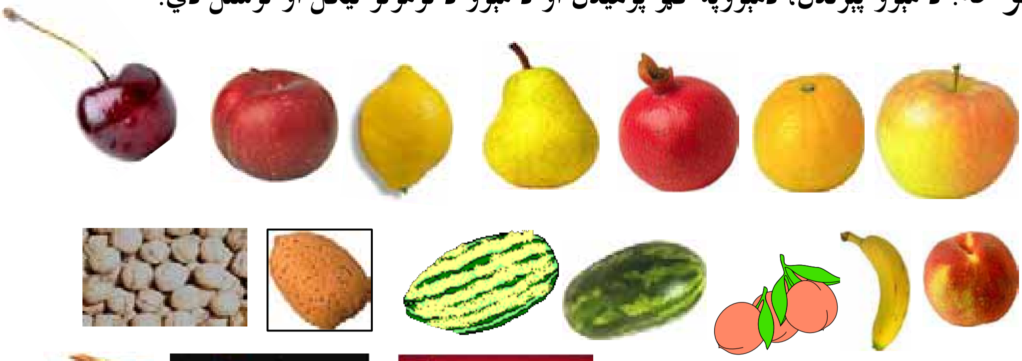

پوښتنې:

① په پورتنیو انځورونو کې کومې مېوې وینئ ؟
② تاسې څو ډوله مېوې پېژنئ نومونه یې واخلئ؟
③ تاسې په خپل کور کې څه ډول مېوه لرونکې ونې لرئ؟
④ ویلاى شئ چې کومې مېوې وچیږي؟ نومونه یې واخلئ؟

زموږ هېواد قسم، قسم مېوې لري. لکه: انګور، مڼې، ناک، شفتالو، زرد آلو، آلوبالو، ګیلاس، بهي، ختکي، هندوانې، انځر، بادام، انار او داسې نور.

مېوې باید له خوړلو نه مخکې په پاکو اوبو ومینځل شي او بیا وخوړل شي دناپاکو مېوو خوړل ناروغي پیــداکوي. دپــاکو مېوو خوړل روغتیا ته ډېره ګټه لري او دانسان بـــدن غـــښتلی کوي، موږ باید دمېوه لرونکو ونو ښاخونه مات نـــه کـــړو. او دخداى تعالی د دغه لوی نعمت په ارزښت پوه شو.

لغتونو ، معنا: قسم قسم – ډول ډول – غښتلی –قوي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زده کوونکو فعالیت:

- زده کوونکي دې د تازه مېوو نومونه واخلي او د هغــو رنګونــه دې ووايي.

- هره مېوه چې په رسموکي وینئ نوم یې په خپلو کتابچو کې ولیکـــئ لاندې مثال وګورئ:

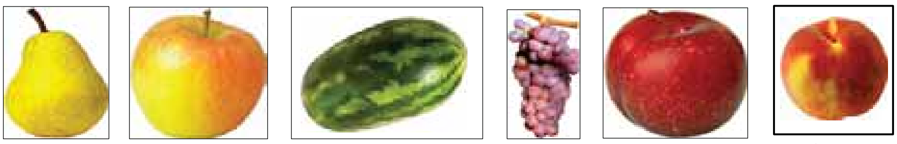

زردآلو ______ ______ ______ ______ ______

- په چوکاټ کې نامکملې کلمې دلیکې په وسیله له تورو سره ونـــښلوئ چې بشپړې شي.

آ	نه
ز	ک
هـــ	نګور
ا	ندوانه
نا	الو
مـــ	ردالو

(c) ketabton.com: The Digital Library

- زده کوونکي دې دمتن له مخې ددریو مېوو نومونه پیداکړي چې په پـــای
یا مینځ کې یې د (و) توری وي.

- زده کوونکي دې د چوکاټ له مخـــې دکلمـــو ضـــد پیـــداکړي او بیـــادې
دکلموترڅنگه ولیکي.

۱ دېر	________	زیانمن
۲ کټور	________	لنده
۳ وچه	________	لږ

کورنۍ دنده: زده کوونکي دې د هغو مېوو نومونه په خپلو کتابچو کې
ولیکي چې ددوی خوښیږي.

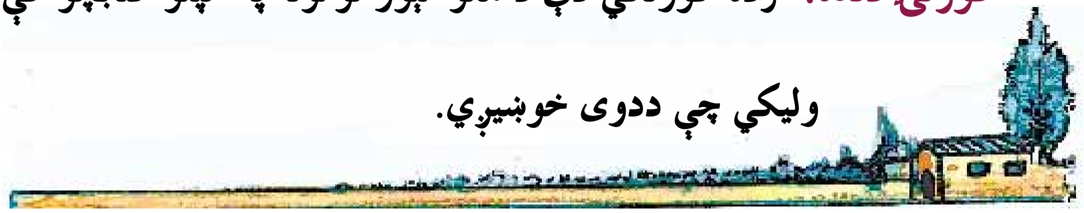

(c) ketabton.com: The Digital Library

څلوېښتم لوست

انګور

موخه: دانګورو د ډولونو پېژندل، د انګورو دګټو په هکله معلومات ورکول، د متن لوســتل او لیکل دي..

پوښتنې:

(۱) په پورتنیو انځورونو کې کومې مېوې وینئ ؟

(۲) ممیز پېژنئ له کومې مېوې څخه لاس ته راځي؟

انګور ډېره خوږه مېوه ده. زموږ په هېواد کــې د انګــورو باغونه ډېر دي. زموږ خلک د انګورو پالنــه کــوي او خپلــې اړتیاوې له دغې مېوې څخه پوره کوي. دغه مېوه دوه ډوله بوټي لري یو اوږد چې هغه چېله کیږي او بل لنډ بوټي دي. له انګورو څخه دوه ډوله ممیز هم لاس ته راځي یویې شنه او بل یې ســره ممیز دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د اومو انګورو خوړل روغتیا ته زیان رسوي. انګور باید له خوړلو څخه مخکې په پاکو اوبو پرې مینځل شي او بیا وخـــوړل شي. د پخو انګورو خوړل بدن ته ډېره ګټه لري.

د لغتونومعنا: اومه – خام ، زیان – ضرر

دزده کوونکو فعالیت:

- زده کوونکي دې په ډلو کې لاندې کلمې په تورو ووېشي.

خوږه ______ انګور ______ باغونه ______ مميز ______ اومه ______

- په چوکاټ کې متضادې کلمې دليک په واسطه ونښلوئ.

خواږه	روږغ
ګټور	ترخه
ډېر	بې ګټې
ناجوړه	لږ

کورنۍ دنده: زده کوونکي دې د(روغتیا، پرې مینځل کلمې په تورو ووېشي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

يو څلوېښتم لوست

سابه

موخه: د سبو پېژندل، له هغو څخه په سمه توګه ګټه اخيستل او د سبو د نومونو ليکل او لوستل دي.

پوښتنې:

(۱) په پورتنيو انځورونو کې کوم سابه وينئ؟ نومونه يې واخلئ

(۲) سابه څوک کري؟

(۳) کوم سابه خام او کوم سابه پاخه خوړل کيږي؟

سابه لکه: ګازرې، کاهو، ورېږ او اوږدې مولۍ، پالک، شنه مرچ، ګندنه، ټېپر، کچالو (پتاټې)، شنه پياز، سره رومي، تور بانجان لېږو، (بينډۍ) او داسې نور دي. سابه زموږ بدن ته غذايي مواد برابروي. او زموږ بدن ته ډېره ګټه رسوي.

همدا راز د سبو په خوړلو کې بايد ډېر پام وکړو چې مخکې له خوړلو څخه په پاکو اوبو ښه ومينځل شي او بيا وخوړل شي ترڅو ناروغه نه شو. ځيني سابه اومه او ځيني هم پاخه خوړل کيږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زده کوونکو فعالیت:

- زده کوونکي دې په ډلو ووېشل شي، بیا دې دخامو سبو د ګټو او د مینځلو په لارو چارو ځانونه پوه کړي وروسته دې له هرې ډلې یو تن خپل نظریات د ټولګي په مخ کې وړاندې کړي.

- دلاندې سابو نومونه د انځورونو له مخې په خپلو کتابچوکې ولیکئ.

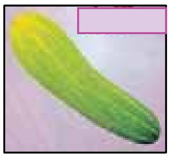 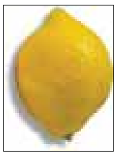 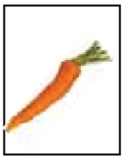

____ ____ ____ ____ ____ ____

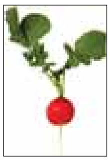 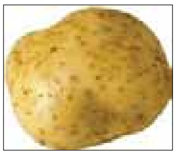

____ ____ ____ ____ ____

- دخلورو سابو نومونه واخلئ چې هم خام اوهم پاخه خوړل کیږي:

(۱) ____ (۲) ____ (۳) ____ (۴) ____

- زده کوونکي دې درې کلمې په متن کې پیداکړي او په کتابچو کې دې ولیکي چې د(پ) په توري پیل شي.

(۱) ____ (۲) ____ (۳) ____

- د سبو نومونه د هغو د رنګونو سره په لیکه ونښلوئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شين	رومي بانجان
سور	ليمو
زېړ	بادرنګ
نارنجي	توربانجان
بانجاني رنګ	کدو

کورنۍ دنده: د لوست له متن څخه هغه کلمې چې د(ن) توری لري په خپلو کتابچو کې وليکئ.

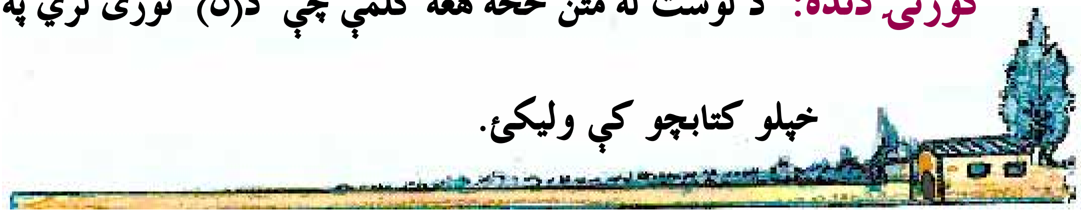

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوه څلوېښتم لوست

د مور احترام

موخه:چې زده کوونکي د مور حقونه وپېژني! د مور د حقونو ادا کول او د دې متن سم لوستل او ليکل دی.

پوښتني:

١ پوهيږئ چې ستاسو مور پر تاسو کوم حقونه لري؟
٢ تاسي دخپلي مور د خدمت په هکله خبرې کولی شئ؟
٣ تاسي خپلي مورته څه ډول درناوی او احترام کوئ؟

مور زه په خپله غېږ کې روزلی يم، اوله ماسره يې ډېر تکليفونه ليدلي دي. پر ما ډېره مهربانه ده، د ښوونځي له تګ څخه مخکې ما ته د سبا ناری تياروي. زه دخپلې مور او دکورنۍ له نورو غړيو سره دسبا ناری خورم، او بيا ښوونځي ته ځم. کله،کله ماته خوږې، خوږې، کيسې هم کوي چې په ډېره مينه يې اورم اوله هغې څخه خوشحاله کيږم. زه دخپلې مور ډېر درناوی کوم کله چې لوی شوم د هغې خدمت به هيڅکله هېر نه کړم.

دلغتونومعنا: احترام – قدر. تکليفونه – ستونزې، خدمت – چوپړ

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زده کوونکو فعالیت:

- زده کوونکي دې د لوست په متن کې داسې کلمې په نښه کړي چې د(م) توری په پیل، منځ او پای کې راغلی وي اوبیا دې هغه کلمې په خپلو کتابچو کې ولیکي.

- زده کوونکي دې په ډلو ووېشل شي او له یو بل سره دې دمور په هکله خبرې وکړي او بیادې دهرې ډلې یو زده کوونکی دټولګي مخې ته راشي او دمور په هکله دې خبرې وکړي.

کورنۍ دنده: زده کوونکي دې د (مور، سباناري،کیسې) کلمې په لنډو جملو کې وکاروي.

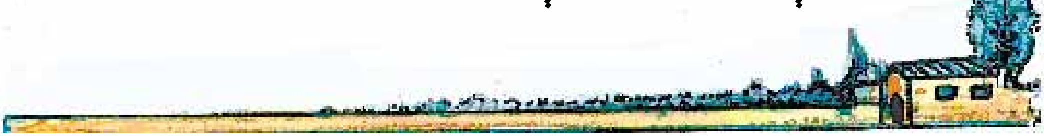

(c) ketabton.com: The Digital Library

درې څلوېښتم لوست

له وړو سره ټوکې کول

موخه: دکلمو لوستل ، ليکل او د ټوکو له ويلو سره د زده کوونکو مينه پيداکول دي.

پوښتنې:

① آيا ستاسو کومه ټوکه زده ده که مو زده وي هغه ټوکه ووايئ؟

② آيا ستاسو ته په کور کې څوک ټوکې وايي؟

يوه ماشوم په منګي کې خپل ځان وليد، نو سريې ورته وخوځاوه، هغه هم په منګي کې سر ورته وخوځاوه، ماشـــوم پلار ته غږوکړ، بابا په منګي کې څوک دی او ماته خپل ســـر ښوروي.

پلار يې چې راغی اوپه منګي کې يې خپل ځـــان وليـــد، نومنګی يې پورته کړ او په ځمکه يې وويشت چې په دا غټه تنه له وړو سره ټوکې کوې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زده کوونکو فعالیت:

- زده کوونکي دې په ډلو ووېشل شي او يو بل سره دې ټوکې ووايي.

اوبيادې دهرې ډلې يوتن راشي او خپلو ټولګيوالو ته دې يوه ټوکه ووايي.

- زده کوونکي دې دلوست له متن څخه ځو کلمې وټاکي چې د(م) په توري پيل شوې وي.

کورنۍ دنده: زده کوونکي دې له خپلو کورنيو غړيو څخه ټوکه واوري اوپه بله ورځ دې بيا خپلو ټولګيوالوته هماغه ټوکه ووايي.

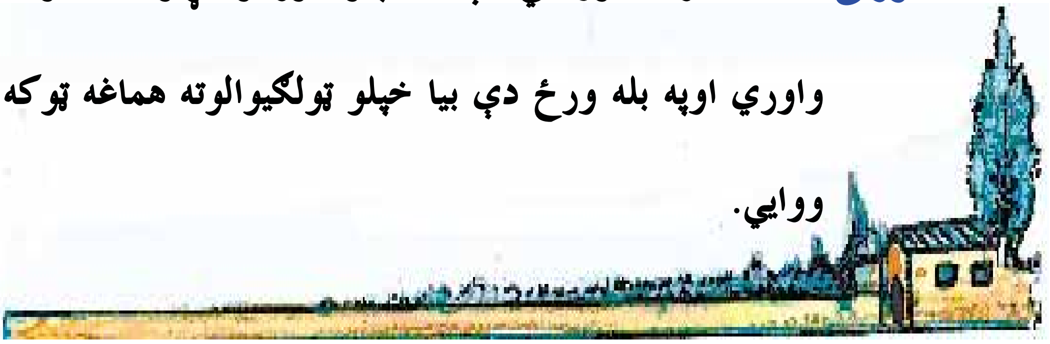

(c) ketabton.com: The Digital Library

څلور څلوېښتم لوست

د پلار حقونه

موخه: چې زده کوونکي د پلار حقونه وپيژني ، د پلار حقونه اداکړي.دا متن سم ولولي او ويـــې ليکي.

پوښتنې:

(١) په پورتني انځور کې څه وينئ؟
(٢) تاسې د خپل پلار دخدمت په هکله خبرې کولی شئ؟
(٣) تاسې خپل پلار ته څه ډول درناوی کوئ؟
(۴) پوهيږئ چې ستاسو پلار پر تاسو باندې کوم حقونه لري؟

پلار دکور مشر دی. پلار دخپلو ماشومانو روزنې ته پاملرنه کوي، او زيار باسي چې د ماشومانو ژوند يې ښه وي، پلار خپلو ماشومانو ته خواړه اوکالي برابروي.

نو پلار پر موږ ډېر حقونه لري. موږ بايد دخپل پلار خبـــرې ومنو، په کارونو کې ورسره مرسته وکړو او دهغه درناوی وکړو، چې له موږ څخه خوشحاله وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زده کوونکو فعالیت:

زده کوونکي دې د لاندې کلمو معنا پیدا او د کرښې په واسطه ونښلوي.

روژنه	احترام
زیار	کومک
ماشومان	اولادونه
مرسته	کوښښ
درناوی	پالنه

زده کوونکي دې په ډلو وویشل شي او دپلار دحقونو په هکله دې له یوبل سره خبرې وکړي او بیادې دهرې ډلې یوتن دټولګي مخې ته راشي او دپلار دحقونو په هکله دې نوروته خبرې وکړي.

کورنۍ دنده: زده کوونکي دې د(پلار، ماشومان، درناوی) کلمې په جملو کې وکاروي او بیادې په خپلو کتابچو کې ولیکي.

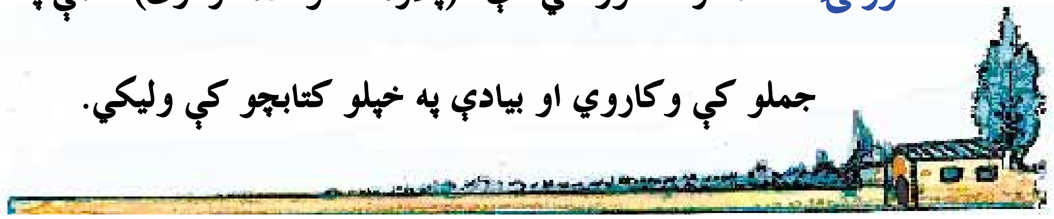

(c) ketabton.com: The Digital Library

پنځه څلوېښتم لوست

نظم؟

پلاره

موخه: د نظم پېژندل دي، دنظم اونثر توپير كول له نظم ويلو سره مينه درلودل دنظم لوستل او دنظم ليكل دي.

پوښتنې:

١ كه ستاسو كوم نظم يا شعر زده وي نورو ټولګيوالو ته يې په خپله ژبه ووايئ؟

٢ زموږ دلاندې نظم عنوان څه شی دی؟

٣ په پورتنی انځور کې څه شی وينئ؟

شپه او ورځ لګيا په كار يې
مهربـــان ته زما پلار يـــې

يـــې ډوډۍ پـــسې روان ته
په ستــــړيانـــه يې دځان ته

يـــا په فكـــر دلباس يـــې
تل تر تله پـــه وسواس يـــې

جوړوې موږ لره كور تـــه
دراحت موېې غمخور تـــه

په تعليم كې مو بېدار يې
مهربان ته زمـــا پلار يې

اروابناد محمد عثمان نژند

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زده کوونکو فعالیت:

- زده کوونکي دې دشعر هم وزنه کلمې په نښه کړي اوبيادې په خپلو کتابچو کې وليکي.
- زده کوونکي دې د لاندې کلمو متضاد شکل له چوکاټ څخه پيدا او دکلمو ترڅنګه وليکي.

شپه
سختي
ورځ

شپه ________ راحت ________

ورځ ________

- زده کوونکي دې په ورو ډلو ووېشل شي اود پلار په هکله دې يو له بـــل سره خبرې وکړي اوبيا دې د هرې ډلې يوزده کوونکی دټولګي مخې ته راوغوښتل شي او د پلار په هکله دې خبرې وکړي.

کورنۍ دنده: **زده کوونکي دې په خپلو کتابچو کـــې د(پـــلار، مهربانه، لباس، تعليم) کلمې په جملو کې وکاروي.**

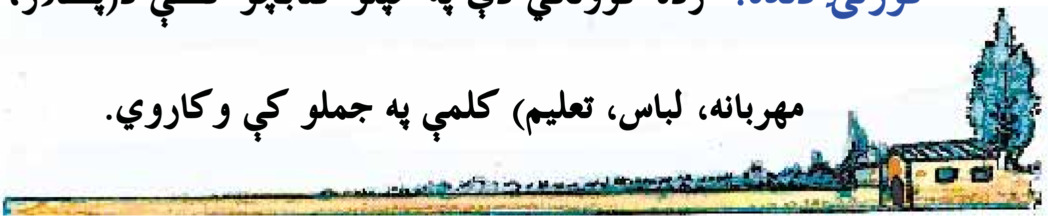

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپږ څلوېښتم لوست

د ماشوم څنګه درناوی وکړو؟

موخه: د دغه متن لوستل، ليکل او ماشومانوته دسپکوسپورو خبرو نه ويل او د هغوی مـــشورو ته درناوی کول دي.

پوښتنې:

① آيا تاسې په کور کې دکور په چاروکې برخه اخلئ؟

② مور او پلار له تاسو سره په کومو کارونو کې مشوره کوي؟

ماشوم ته بايد سپکې سپورې خبرې ونه شي (لکه: بې عقله، بې مغزه، جاهله، ناپوهه، خره، شوتې) اوهم بې ځايه نيوکې پرې ونکړو،لکه: ډوډۍ خوړل دې هيڅ نه دي زده.

په داسې حال کې چې (دماشوم زده وي) دماشوم خبروته بايد په درناوي غوږ ونيسو، پوښتنو ته يې په ورين تندي ځواب ورکړو او دکور په چاروکې ترې نظر وغواړو دبېلګې په توګه: نن شپه مېلمانه لرو تاسې ووايئ چې دمېلمنو له پاره څه شی پاخه کړو.

دلغتونومعنا: جاهل – ناپوه ، ورين تندی– خلاص تندی، نيوکې – انتقاد

(c) ketabton.com: The Digital Library

دزده کوونکو فعالیت:

زده کوونکي دې دلوست دمتن هغه کلمې چې د(هـــ) توری يې پـــه پيل، منځ او پای کې راغلی وي په نښه او په خپلو کتـــابچو کـــې وليکي.

زده کوونکي دې دلوست دمتن د(درناوي – ماشوم – غوږ) کلمـــې په جملو کې وکاروي.

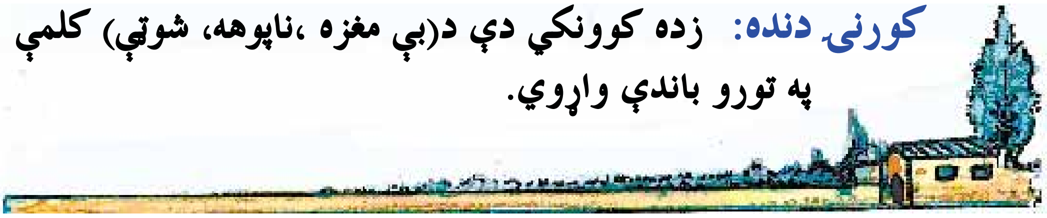

کورنۍ دنده: زده کوونکي دې د(بې مغزه ،ناپوهه، شوټې) کلمې په تورو باندې واړوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اووه څلویښتم لوست

ګاونډی

موخه: زده کوونکي باید دګاونډي په حقونو او دهغو په ارزښت پوه شي اودامتن سم ولـــولي او سم يې وليکي.

پوښتنې:

(١) ګاونډي چاته ويل کيږي؟

(٢) تاسې دخپلو ګاونډيانو له ماشومانو سره څه ډول ناسته ولاړه کوئ؟

(٣) ټول انسانان بايد له يوبل سره څه وکړي؟

سليم زموږ ګاونډی دی. موږ له هغوی سره ښه ناســـته او ولاړه لرو. موږ يو له بل سره مرسته کوو، په غم او ښادۍ کـــې سره شريک يو. ټول ګاونډيان بايد يوله بل سره ښه رويه وکړي. او په خپل منځ کې مينه ولري.

په ښه ناسته او ولاړه کې دګاونډيتوب حق پرځای کيږي.

ماخذ: افغان اساسي قابليتونه ، دېښتوله پاره دزده کړې لازمي مواد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دزده کوونکو فعالیت:

زده کوونکي دې دلاندې کلمو تش ځایونه دچوکاټ پــه مناســبو او سمو کلمو سره ډک کړي.

ګاونډی ــــــــــ

ښادي ــــــــــ

مرسته ــــــــــ

مینه ــــــــــ

کامک	محابت	خوشحالي	همسایه
کومک	محبت	خوشهالي	حمسایه

زده کوونکي دې په ډلو ووېشل شي او له یوبل سره دې دګاونــډیو دحقونو په هکله خبرې وکړي.

کورنۍ دنده: زده کوونکي دې په خپلو کتابچو کې د (ګاونډی، مرسته، مینه ، ښادي) کلمې په جملو کې وکاروي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اته څلوېښتم لوست

د انسانانو درناوی

موخه: د دغه متن لوستل، لیکل او زده کوونکي باید په دې پوه کړل شي چې ټـول انـسانان د درناوي وړدي.

پوښتنې:

(۱) هغه خلک چې سپین ږیري او مشران دي دهغوی څه ډول درناوی کوئ؟

(۲) تاسې خپلې مور، پلار، وروڼو او خویندو ته درناوی کوئ؟

ټول انسانان که ښځېنه دي او که نارینه، که ځوانان دي او که ماشومان د درناوي وړ دي، ښه ماشـــومان او زده کـــوونکي همېشه د ټولو خلکو درناوی کوي.دمشرانو او سپین ږیـــرو پـــه خبرو کې نه لوییږي.

ښه زده کوونکي د مشرانو خبرې مني. په لاره کې دمشرانو څخه مخکې نه ځي، هغه ماشومان او زده کوونکي چې د خپلـــې کورنۍ او خلکو درناوی په پام کې ساتي خلک له هغوی څخه تل خوشحاله وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زده کوونکو فعالیت:

- زده کوونکي دې د لاندې کلمو مفرد شکل له چوکاټ څخه وټاکي او د جمعي کلمو مخې ته دې هغه ولیکي.

انسانان ______ ماشومان ______

ځوانان ______ مشران ______

انسان ماشوم مشر ځوان

- زده کوونکي دې په ډلو وویشل شي او له یوبل سره دې دمشرانو او سپین ږیرو د درناوي په هکله خبرې وکړي او بیا دې د هرې ډلې یوتن راشي او دمشرانو د درناوي په هکله دې نورو ټولګیوالوتــه معلومات وړاندې کړي.

- زده کوونکي دې د لوست له متن څخه داسې کلمې وټاکي چې د (ن) توری دکلمې په پیل،منځ او پای کې راغلی وي.

کورنۍ دنده: زده کوونکي دې د(انـــسانان، احتـــرام، خبـــرې، خوشحاله) کلمې په خپلو کتابچو کې په تـــورو بانـــدې واړوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نهه څلوېښتم لوست

د خبرو کولو ادب

موخه: زده کوونکي باید دخبروکولو په اهمیت پوه شي او دا متن سم ولولي او سم يې وليکي.

پوښتنې:

١ کله چې په مجلس کې يو څوک غږېږي تاسو ورته څه ډول غوږ نيسئ؟

٢ دنورو خبروته په سمه توګه غوږ نيول څه ګټه لري؟

د خبرو کولو په وخت کې باید د خبرو ادب وساتل شي. کله چې زموږ ملګرى اويا يوڅوک له موږ سره خبرې کوي. موږ بايد د هغه خبروته غوږ ونيسو او په خبرو يې ځان پوه کړو. که چېرې څوک له موږ څخه پوښتنه کوي بايد په خورا ادب سره د هغه پوښتنې ته ځواب ورکړو. بايد د بل چا په خبروکې بې ځايه ورګډ نه شو. او تل دخبرو وار په پام کې وساتو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زده کوونکو فعالیت:

- زده کوونکي دې د لوست په متن کې هغه کلمې چې د (ب) توری يې په پیل، منځ اوپای کې راغلي وي په نښه کړي اوبيا دې په خپلو کتابچو کې وليکي.

- زده کوونکي دې د لاندې چوکاټ له تورو څخه دکرښې پــه واســطه مناسبې کلمې جوړې کړي.

خــ	ت
وخــ	ی
اد	ږ
ملګر	بت
غو	ب
نو	برو

- زده کوونکي دې په ډلوکې له يوبل سره د خبروکولو د ادب پــه هکلــه خبرې وکړي او بیا دې د هرې ډلې يو زده کوونکی د ټولګي مخې ته راشي او د خبروکولو د ادب په هکله دې نوروته معلومات ورکړي.

کورنی دنده: لاندې کلمې په تورو واړوئ او بيايې په خپلو کتابچو کې وليکئ (خبرې، ادب، ملګري، پوښتنه)

(c) ketabton.com: The Digital Library

پنځوسم لوست

د سلام کولو ادب

موخه:چې زده کوونکي دسلام اچولو په ادب او د هغو په ګټو وپوهيږي او په عملي توګــه يــې اجرا کړي او د دې متن لوستل او ليکل دي.

پوښتنې:

١ که پر لاره باندې مشران او يا سپين ږيري خلک ووينئ څه ورته وايئ؟

٢ کله چې خپل پلار، مور او يا دکور بل غړی ووينئ ستاسو دنده ددوی په وړاندې څه ده؟

ښه زده کوونکي کله چې ټـولګي تــه ننــوځي خپــل ښوونکي او ټولګيوالو ته سلام کوي کله چې له ښوونځي څخه دکور په لورځي په کور کې خپلې مـــور، پـــلار، وروڼـــو او خويندو ته سلام اچوي، همداراز په لاره کې د سپين ږيـــرو، مشرانو او ګاونډيانو آداب هم په پام کې ساتي او هغوی تــه سلام اچوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زده کوونکو فعالیت:

له لاندې توروڅخه کلمې جوړې کړئ او بيا يې په تشو چوکاټونو کې وليکئ.

س + ل + ا + م	ا + د + ا + ب	م+ش + ر+ ا + ن

زده کوونکي دې په ډلو وويشل شي او دسلام اچولو ادب په هکله دې له يوبل سره خبرې وکړي او بيادې ښوونکی دهرې ډلې يو زده کوونکی دټولګي مخې ته را وغواړي چې دسلام اچولو په هکله خبرې وکړي.

زده کوونکي دې د لوست په متن کې هغه کلمې په نښه کړي چې د(م) توری يې په سر، منځ اوپای کې راغلی وي بيا دې په خپلو کتابچو کې وليکي.

کورنۍ دنده: د لوست له متن څخه په خپله خوښه څو کلمې وټاکئ اوهغه په خپلو کتابچو کې په حروفو وليکئ.

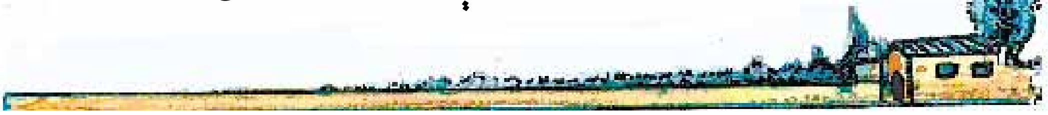

(c) ketabton.com: The Digital Library

يو پنځوسم لوست

ډوډۍ

موخه: زده کوونکي بايد پوه شي چې لومړی غنم کرل کيږي او له غنمو څخه اوړه لاس ته راځي او بيـا له اوړو څخه ډوډۍ پخيږي او د ډوډۍ د لوست متن لوستل اوليکل دي.

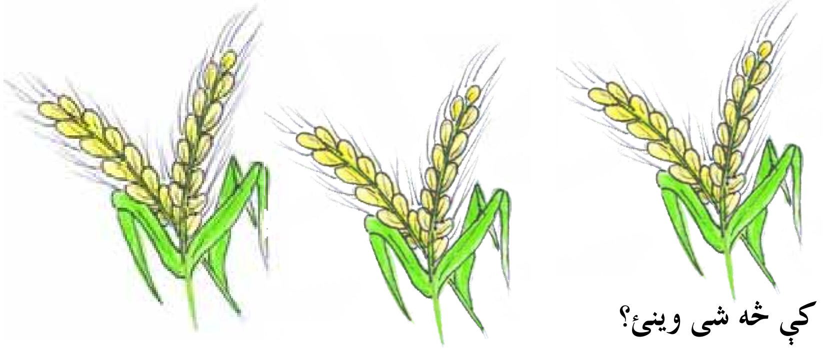

پوښتنې:

١ په پورتني انځور کې څه شی وينئ؟
٢ تاسو دغنمو دکرلو په هکله څه ويلای شئ؟
٣ له غنمو څخه څه شی لاس ته راځي؟

غنم چې شنـه شي
لوی شي پاخـه شي
اوبـيا اوړه شــي
خمـيره بنـه شي
پـه تنـاره شــي
ډوډۍ خـواره شي
خلـک ماړه شــي
کارلـره جوړ شي
وږی چې مـوړ شي

ارواښاد روغمن

(c) ketabton.com: The Digital Library

دزده کوونکو فعالیت:

- زده کوونکي دې په ډلو کې له يوبل سره دغنمو دکرلو په هکله خبرې وکړي اوبيادې دهرې ډلې يو زده کوونکی دټولګي مخې ته راشي او غنمو دکرلو په هکله دې نوروته معلومات ورکړي.

- زده کوونکي دې دلوست دمتن هم وزنه کلمې په نښه او پــه خپلــو کتابچو کې وليکي. لکه شنه – پاخه

- زده کوونکي دې له لاندې توروڅخه کلمې جوړې کړي او دڅوکاټ په تشو ځايونو کې دې وليکي.

غ + ن + م	ا+ و + ړ + ه	ډ +و + ډ+ ی	و + ړ + ی

کورنۍ دنده: زده کوونکي دې په کور کې له خپلو مشرانو څخه پوښتنه وکړي چې له اوړوڅخه څه، څه شيان پخيــږي او بيادې په ټولګي کې نوروته ووايي.

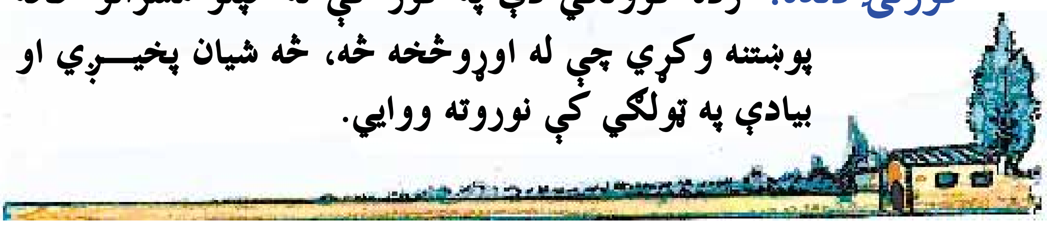

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوه پنځوسم لوست
ناولي سابه

موخه:چې زده کوونکي متن ولوستلی شي، ويې ليکی د چټلو او ناپاکو سبو د خوړلو په زيـــانونو بانــدې پوه شي.

پوښتنې:

(۱) په پورتني انځور کې څه شيان وينئ خبرې پرې وکړئ؟
(۲) دناولو سبو خوړل سړي ته څه زيان رسوي؟
(۳) تاسې ناولي سابه په څه شي مينځئ؟

يوه ورځ کاهو، ګندنې ته وويل: چې اې ګنـــدنې! ځينـــې ماشومان زموږ خوړلو ته ډېر هوسيږي او خوشحالي کوي. دوی زموږ په سموخوړو نه پوهيږي. نامينځلي مو د دسترخان په مـــخ ږدي او په خوړلومو لګيا کيږي.

خو کله چې ددوی په ګېډه باندې لږ درد راشي. سمدلاســـه يې مور، پلار او کورنۍ وارخطا کيږي. نو زموږه سپارښتنه دغو نازولو ماشومانو ته دا ده مخکې له دې چې موږ پـــه دســـترخان خوړلو ته تياروي په کار داده چې دوی لومړی پټاس اويــا لـــږه مالګه په اوبوکې حل کړي او موږ پرې ومينځي. کله چـــې لـــه ميکروبونو څخه پاک شو بيا دخوړلو وړګرځو اوپه خوند، خوند دې موږ وخوري. ترڅو دوی ناروغه نه شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دزده کوونکو فعالیت:

- زده کوونکي دې په ډلو وویشل شي او دناولو سبو دخوړلو په هکلـــه دې له يوبل سره خبرې وکړي چې دناولوسبو خوړل روغتيا ته زيان لري.

- زده کوونکي دې د لوست په متن کې هغه کلمې چې د(ر) توری يـــې پـــه سر، منځ اوپای کې راغلی وي په خپلو کتابچو کې وليکي.

- له لاندې ورکړل شويو توروڅخه دې کلمې جوړې او په چوکاټ کې دې وليکي.

س + ا + ب + ه　　　　م + ی + ن + ځ + ل + ی

کورنۍ دنده: زده کوونکي دې په خپله خوښه د هغو سبو نومونه په خپلو کتابچو کې وليکي چې هم اومه خوړل کيږي اوهم پاخه.

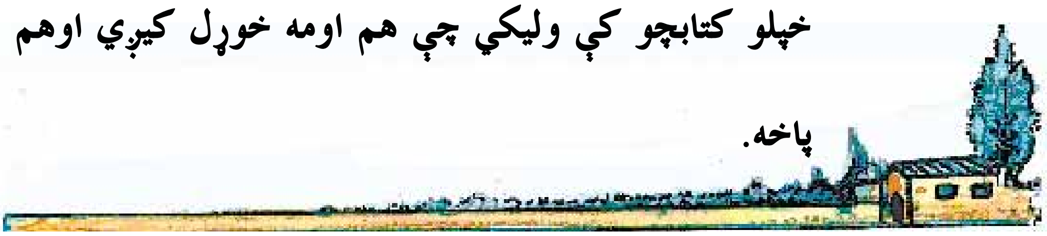

(c) ketabton.com: The Digital Library

درې پنځوسم لوست

روغ پاتې کېدل

موخه: د دې لوست موخه داده چې زده کوونکي دسالم بدن دپاتې کېدو په اړتیا او دهغه په ارزښـــت پــوه شي اودمتن لیکل اولوستل دې.

پوښتنې:

١ په پورته انځورونو کې څه شیان وینئ خبرې پرې وکړئ؟

٢ تاسې څرنګه کولی شئ چې بدن مو سالم او روغ وي؟

٣ آیا تاسې پاک خواړه خورئ، پاکې اوبه څښئ اوسپورت کوئ؟ خبرې پرې وکړئ.

د انسان د بدن دروغ پاتې کېدو له پاره مرستې تـــه اړتیـــا لري. ښه خواړه، دپاکو اوبو څښل، سپورت کول، اوپه وخـــت سره خوب کول بدن ته ګټه رسوي. په خوړو کې باید له هر ډول خوړو لکه: غوښې، سابه، نخودو، وریجـــو، مېـــوې او داســـې نوروخخه ګټه واخیستل شي. ښه او مناسب خواړه دروغتیا لـــه پاره ضروري دي.

د پاکو اوبو څښل دخوړو په هضمولو کې پـــوره مرســـته کوي. سپورت کول دانسان دبدن هډوکي او غړي غښتلي کوي. هر انسان په یوه شپه او ورځ کې له ٧ څخه تر ٨ ساعتونو پورې خوب ته اړتیا لري، که غواړئ چې بدن مو روغ وي، نو پورتنی خبرې په پام کې وساتئ.

ماخذ: افغان اساسي قابلیتونه دپښتو له پاره دزده کړې لازمي مواد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زده کوونکو فعالیت:

- زده کوونکي دې دلوست له متن څخه هغه کلمې چې د(غ) توری یې پــه سر، منځ او پای کې راغلی دي په خپلو کتابچو کې ولیکي.

- زده کوونکي دې په ډلو وویشل شي او د روغ پاتې کېدو په هکله دې له یوبل سره خبرې وکړي.

- زده کوونکي دې دلاندې پوښتنې سم ځواب پیدا اوپه نښه کړي، کوم شیان دبدن دروغ پاتې کېدو له پاره مرسته کوي؟

الف – ښه خواړه، دپاکو او بوخښنل، سپورت کول او خوب کول.

ب –ډېر خواړه خوړل

ج – خوب نه کول

کورنۍ دنده: زده کوونکي دې د لوست له متن څخه څلور کلمې وټاکي او بیا دې یې په خپلو کتابچو کې په تورو ولیکي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

څلور پنځوسم لوست

ماين څه شی دی؟

موخه:چې زده کوونکي ماينونه وپېژني او دهغو له خطروونو ځخه ځانونه وساتي.

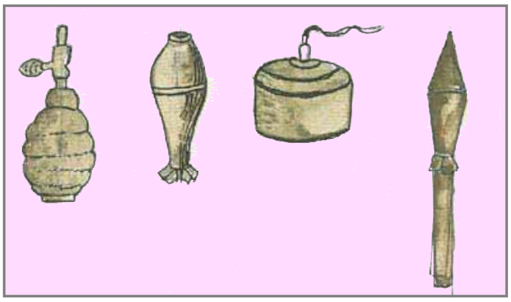

پوښتنې:

١ آيا تاسو ماينونه ليدلي دي؟ كه مو ليدلي دي خبرې پرې وكړئ؟

٢ كه چېرې تاسې له ماين سره مخامخ شئ څه كوئ؟

ماين يو ډېر خطرناک شی دی. انسانان او حيوانات له منځه وړي. ځينې ماينونه دقلم، ساعت، توپ، راديو او نورو شيانو په څېر په لارو، سړکونو، پلونو او ويالو کې ځای پر ځای کيـــږي. بايد لاس ورنه وړئ ځکه چې هغه چوي او سړی له منځه وړي. اويا مو ټپي کوي. هغه ځايونه چې په سره رنګ سره په نښه شوي دي ټک اوراټک پرې مه کوئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دزده کوونکو فعالیت:

زده کوونکي دې دلاندې پوښتنو سم ځواب پیدا اوپه نښه کړي.

۱–ماینونه په کومو ځایونو کې موندل کیږي؟

الف: په سیندونوکې ب: سړکونو کې ج: په لارو، سړکونو، پلونو او ویالوکې

زده کوونکي دې په ډلو ووېشل شي او له یوبل سره دې دماین دخطرونو په هکله خبرې وکړي.اوبیادې دهرې ډلې یو زده کوونکی دټولګي مخې ته راشي اودماین دخطرونو په هکله دې خبرې وکړي.

زده کوونکي دې دلوست په متن کې داسې کلمې پیداکړي چې د(م) توری یې په سر، منځ او پای کې راغلی وي اوبیادې په خپلو کتابچو کې ولیکي.

کورنۍ دنده: زده کوونکي دې د (ماین، ټپي، خطرناک) کلمې په خپلو کتابچو کې هېجا کړي.

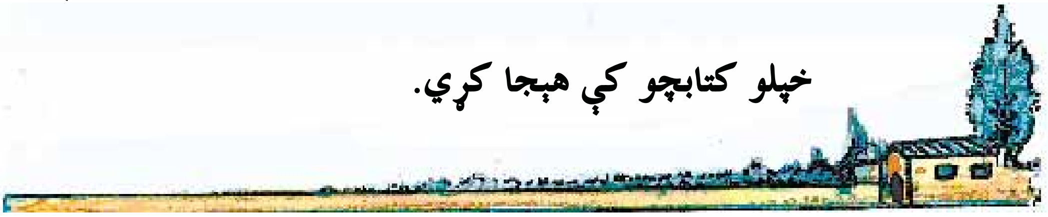

(c) ketabton.com: The Digital Library

پنځه پنځوسم لوست

روغتيا

موخه:چې زده کوونکي د پاکۍ په ارزښت او ګټو پوه شي او شعرسم ولولي او سم يې وليکي.

پوښتنې:

١ پاکوالی څه ګټې لري؟

٢ که چېرې مور خپل ځان پاک او سوتره ونه ساتو څه پېښيږي؟

٣ مور څه وکړو چې ناروغه نه شو؟

پاک ساتــم لاســونه مې
پاک ساتــم غاښــونه مې
پاکـــې جامـــې اغـــوندم
پـــاک ســـاتم بوټونه مې
پاک خـــواړه اوبه غوارم
پاک ســـاتم ځـــايونه مې
پاک مرغان ښايسته ښکاري
پاک ساتــم مالونه مــې
پاک ژوندکې خوشحاله يم
پاک دې ټول کارونه مې
ښکلـــی پـــه پاکۍ يمـــه
ګــل دکـــورنۍ يمـــه

ارواښادروغمن

(c) ketabton.com: The Digital Library

دزده کوونکو فعالیت:

زده کوونکي دې لاندې بې ترتیبه کلمې په ترتیب سره ولیکي.

مې، ساتم، پاک، لاسونه ______

زده کوونکي دې دلاندې کلمو معنا له چوکاټ څخه پیدا او ترڅنګ دې ولیکي.

الف: جامې ______
ب: مرغان ______
ج: ښکلې ______

کالي
الوتونکي
ښایسته

کورنۍ دنده: زده کوونکي دې په خپلو کتابچو کې د(روغتیا، لاسونه، غاښونه، خواږه) کلمې په جملو کې وکاروي.

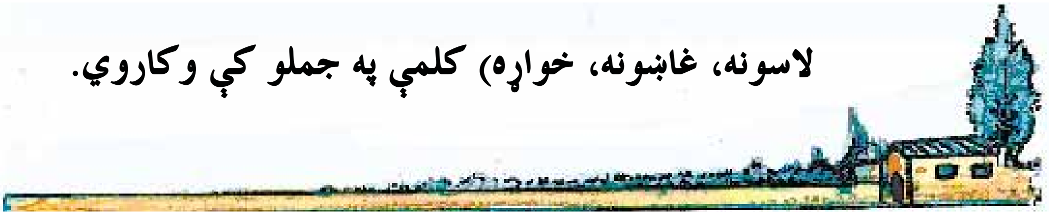

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپږ پنځوسم لوست
واکسین کول

موخه:زده کوونکي باید د واکسین د ګټو په ارزښت پوه شي او هم د متن لوستل او لیکل زده کړي.

پوښتنې:

١ آیا تاسو خپل ځانونه واکسین کړي دي؟ واکسین څه ګټې لري؟

٢ واکسین سړی دڅه شي څخه ساتي؟

٣ تاسې پخپل کلي کې دواکسین کلینیک لرئ؟ او که لرئ خبرې وکړئ؟

واکسین کول ماشوم له یو شمېر ناروغیو څخه ساتي، هغه ماشومان چې واکسین شوي نه وي، ډېر امکان لري چې هغوی د موادو په کمښت یا معلولیت اخته شي، اویا مړه هم شي. د واکسین کول د ماشومانو له پاره ډېر ضرور دي.

د واکسینونو ټول ډولونه باید د ماشوم د ژوندانه په لومړي کال کې ولګول شي. میندې اوپلرونه باید کوښښ وکړي چې خپل ماشومان د واکسین کولو کلینیک ته بوځي او هغوی واکسین کړي.

د لغت معنا: معلولیت – عیبجن

ماخذ: افغان اساسي قابلیتونه پښتو له پاره دزده کړې لازمي مواد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زده کوونکو فعالیت:

- زده کوونکي دې په ډلو وویشل شي او د واکسین کولو دګټو په هکله دې خبرې وکړي او بیا دې هره ډله خپل نظریات نوروته ووایي.

- په ورکړل شوي متن کې هغه کلمې پیداکړئ چې د یو وار څخه زیاتې راغلې وي لکه: (واکسین)

- زده کوونکي دې د (واکسین، ماشومان، معلولیت، کلینیک) کلمې په تورو ووېشي.

کورنۍ دنده: زده کوونکي دې په خپله خوښه دلوست دمتن څخه څو کلمې وټاکي او هغه دې په تورو ووېشي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اووه پنځوسم لوست

د ځان پاکوالی

موخه: د دې لوست موخه د پاکوالي په هکله معلومات او د هغه ګټې دي او هم د متن لوستل اوليکل دي.

پوښتنې:

١ په پورتنيو انځورونو کې څه وينئ خبرې پرې وکړئ؟

٢ که غواړو چې تل روغ واوسو نوڅه وکړو؟

٣ ولې ځان پاک ساتو؟

٤ که چېرې خپل پاکوالي ته پام ونه کړو څه پېښيږي؟

توريالى او محمود د دوهم ټولګي زده کوونکي دي. دوى ښه ملګري دي، تل له يوبل سره لوبې کوي، خپل درسونه يوځاى لولي.

يوه ورځ توريالي محمود ته وويل چې محموده! دځان دپاکوالي په هکله معلومات لرې؟ هغه ورته وويل: هو! پاکوالى دايمان يوه برخه ده، هرڅوک پاکوالي او روغوالي ته اړتيا لري. دخپل ځان دپاک ساتلو له پاره لازم دي چې بدن او کالي هميشه پاک وساتو.

وروسته له تشناب تللوڅخه خپل لاسونه په صابون پاک پرې مينځو، بايد پام وکړو چې له خوړوڅخه مخکې هم خپل لاسونه پرې مينځو

(c) ketabton.com: The Digital Library

او بیا دوډۍ وخورو، پاکوالی زمونږ بدن تندرستــــه کــوي او لـــه ناروغیو څخه موژغوري.

دزده کوونکو فعالیت:

- زده کوونکي دې په ډلو وویشل شي او دځان دپاکوالي په هکلـــه دې یوبل سره خبرې وکړي بیادې هره ډله خپل نظریات نوروته واوروي.

- زده کوونکي دې له ورکړل شوو توروڅخه مناسبې کلمـــې جـــوړې کړي. (پ – ا – که – و – ا –ل – ی) (ا– ی– م – ا – ن) (ا – ړ – ت – ی – ا)

- زده کوونکي دې د لوست له متن څخه دوه توریزې او درې توریزې کلمې په نښه کړي او بیا دې په خپلو کتابچو کې ولیکي.

کورنۍ دنده: لاندې کلمې په خپلو کتابچو کې په تورو وویشئ

(لوبې – روغوالی – لاسونه – صابون – پیاوړی)

(c) ketabton.com: The Digital Library

اته پنځوسم لوست

د مخدره موادو زيانونه

موخه: چې زده کوونکي د مخدره موادو په زيان او ضرر پوه شي او هم د متن لوستل او ليکل زده کړي.

پوښتنې:

١ په پورتني انځورکې څه وينئ خبرې پرې وکړئ؟

٢ سګرټ، چرس، نسوار او نور نشه يي مواد ولې بد عملونه دي؟

٣ څوک چې سګرټ، چرس او نسوار څکوي د هغو نه خلک ولې کرکه کوي؟

سګرټ، چرس، نسوار څکول او د نورو نشه يي موادو کارول ډېر ناوړه عملونه دي. لوی خدای (ج) دانسان په دغو ناوړو عملونو نا راضه کيږي، دا عملونه روغتيا ته ډېر زيان رسوي.

د نشه يي سړي څخه هر څوک کرکه کوي. ناسته او ولاړه ورسره نه کوي که وغواړو چې بدن مو روغ او رمټ وي، نو په کار دا ده چې سړی له دغو بدو عملونو څخه ځان وژغوري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دزده کوونکو فعاليت:

- زده کوونکي دې په ډلو ووېشل شي او له يوبل سره دې د مخـــدره موادو نومونه او د زيانونو په هکله خبرې وکړي او بيا دې هره ډله نظريات نورو ته واوروي.

- زده کوونکي دې د لوست په متن کې اته داسې کلمې پيداکړي چې د (س) توری په کې راغلي وي او په خپلو کتابچو کې دې وليکي.

کورنۍ دنده: زده کوونکي دې په خپله خوښه دلوست له متن څخه پنځه کلمې په خپلو کتابچو کې وليکي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نهه پنځوسم لوست

سوله او ماشومان

موخه: د دغه لوست لیکل او د سولې په ارزښت اوارتیا پوهېدل اوپه عمل کې يې پلي کول دي او د دې لوست متن لیکل اولوستل دي.

پوښتنې:

(۱) تاسې له خپلو ګاونډيو او همزولو سره څه ډول ناسته ولاړه کوئ؟

(۲) کله چې ستاسو د دوو ټولګيوالو په منځ کې خپګان پېښ شي د هغه دحل له پاره څه کولی شئ؟

ځدراڼ او د ده ملګري له بېلابېلو ولايتونو اوقومونو څخه دي دوی د يوبل ښه ګاونډيان دي. ځدراڼ له خپلو ملګرو سره لوبې کوي. دی هېڅکله له هغوی سره په لوبو کې لانجې نه کوي.

دده ملګري هم ښه هلکان دي. دوی په خپل منځ کې لکه د يوې کورنۍ دغړو په خبر په روغه جوړه کې خپلو لوبو ته دوام ورکوي او خپل کارونه په ګډې همکارۍ سره سرته رسوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دزده کوونکو فعالیت:

- زده کوونکي دې د لاندې کلمو څخه جملې جوړې اوپه کتابچو کې دې ولیکي. (ملګري، ګاونډي، قومونه)

- له چوکاټ څخه دکلمو مفرد پیدا او پر کرښه یې ولیکئ.

قومونه	________	ملګرى
هلکان	________	قوم
ملګري	________	هلک

کورنۍ دنده: زده کوونکي دې د خپلو ښو ملګرویو،و صفت په کتابچو کې ولیکي او جمله دې ترې جوړه کړي.

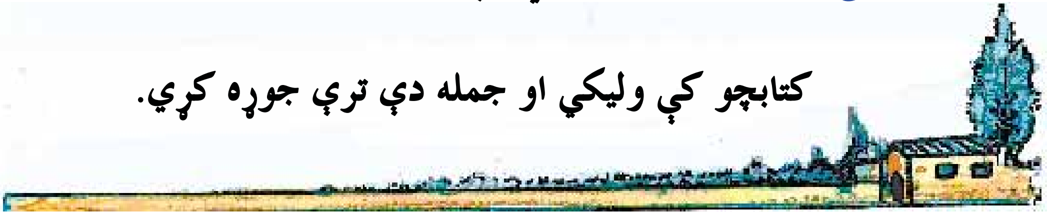

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپېتم لوست

زغم (صبر)

موخه:د دغه متن لوستل ليکل او په ټولنيز ژوند کې د زغم اوصبر کولو په ارزښـــت او اهميـــت پوهيدل دي.

پوښتنې:

(۱) په پورتني انځورکې څه وينئ خبرې پرې وکړئ؟

(۲) تاسي دزغم اوصبر په هکله څه پوهيږئ خبرې پرې وکړئ؟

کله کله ماشومان او زده کوونکي په لوبو کې په يوټاکلي شـــي باندې شخړې اولانجې کوي چې يو په بل باندې بې ځايـــه تيـــرى کوي. په دغه وخت کې د ماشومانو اوزده کوونکو له پاره په کـــار دا ده چې د شخړو او لانجو پرځاى د زغم او خبرو کولو څخه کار واخلي. او په دې هکله دې فکر وکړي چې شخړه اولانجـــه بـــه کارنه دی، زموږ دوستي او ملګرتيا ورانوي، ماشومانو ته په کـــار ده چې په خپل منځ کې هېڅکله شخړې ونه کړي.

دلغتونومعنا: زغم – صبر او حوصله، لانجه – جنجال کول

(c) ketabton.com: The Digital Library

دزده کوونکو فعالیت:

- زده کوونکي دې د چوکاټ ورته او هم معنا کلمې د کرښې پــه واســطې ســره ونښلوي.

زغم	ملګرتيا
لانجې	دوستي
تيرى	تيرى
شخړې	زغم
دوستي	شخړې
ملګرتيا	لانجې

- د لوست اصلي مطلب څه شى دى سم ځواب په نښه کړئ:

الف: د زغم او صبر په هکله خبرې اوريدل دي.

ب: په لوبوکې د شخړو او لانجو نه کار اخيستل دي.

ج: د شخړو پرځاى د زغم او صبر نه کار اخيستل دي.

کورنۍ دنده: زده کوونکي دې له لاندى توروڅخه کلمې جورې او په خپلو کتابچو کې دې وليکي (ش – خ – ړ – ه) (ز – غ – م) (ص – ب – ر)

(د – و – س – ت – ي)

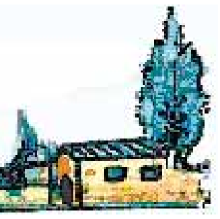

(c) ketabton.com: The Digital Library

یو شپېتم لوست

رښتیا ویل

موخه:د دغه متن لوستل، لیکل او د رښتیا ویلو په ګټو باندې د زده کوونکو پوهېدل دي.

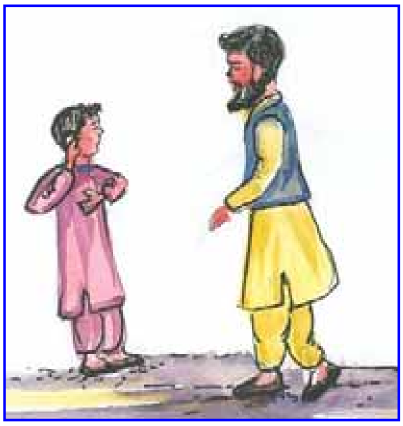

پوښتنې:

١ رښتیا ویل څه ګټه لري؟

٢ د روغجن سړی ولې دخلکو نه خوښیږي؟

لوی الله (ج) د رښتیا ویلو څخه خوشحاله کیږي. څوک چې رښتیا وایي هرڅوک یې په خبرو باور کوي. او په خلکـــو کـــې اعتبار پیداکوي. موږ ته لازمه ده چې تل لـــه خپلـــې کـــورنۍ، ګاونډیانو او دوستانو سره په رښتیا ویلو ژوند وکړو. اوله دروغو څخه ځان وژغورو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زده کوونکو فعالیت:

- زده کوونکي دې په خپلو ډلو کې په نوبت سره د خپلو هغو دوستانو د ښیګڼو په هکله خبرې وکړي کوم چې رښتیا وایي.

- زده کوونکي دې د لاندې چوکاټ له مخې له تورو څخه کلمــې جــوړې کړي.

					ر
وشي	ړا	مه	وغتیا	وښان	ښتیا

کورنۍ دنده: لاندې درکړل شوې کلمې د جملو په تشو ځایونو کې وکاروئ او بیایې په خپلو کتابچو کې ولیکئ. (رښتیا، دروغ)

خوک چې ____ وایي هرڅوک یې په خبروباور کوي.

مور ته لازمه ده چې له _________ څخه ځان وژغورو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوه شپېتم لوست

دوستي او ملګرتیا

موخه: د دغه متن لوستل، لیکل او د دوستی لارې چارې پېژندل دي.

پوښتنې:

١ آیا تاسې دوستان لرئ؟ د هغوی نومونه واخلئ؟

٢ آیا تاسې کوم وخت له خپل دوست سره کومه مرسته کړې ده هماغه مرسته دکیسې په توګه وکړئ؟

٣ دوه دوستان په کوم وخت کې یوله بله سره مرسته کولی شي؟

زړګی او غمی په یوه ټولګي کې درس لولي. دوی یو له بل سره ښه دوستي او ملګرتیا لري. یوه ورځ غمي له زړګي څخه پوښتنه وکړه:

راتلونکي جمعې ته به د تفریح له پاره کوم ځای ته ځو؟

زړګي وویل:

د کلي بڼ ته به ولاړ شو چې د هغه له منځ څخه داوبو ویاله تېره شوې ده هلته به لامبو ووهو. د باغ ترسیوري لاندې به لوبې وکړو او د ډوډۍ خوړلو څخه به وروسته ورو، ورو خپل کورته راشو. غمي د خپل ملګري دخبرې له اورېدو وروسته له هغه سره پرېکړه وکړه چې د راتلونکي جمعې په ورځ به هماغه باغ ته ځو.

د لغتونومعنا: تفریح – ساعتیري، پرېکړه – فیصله

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زده کوونکو فعالیت:

زده کوونکي دې په خپلو ډلو کې په نوبت سره د ټولګي مخــې تــه راشي او د خپلو ملګرو دښيګڼو په باره کې دې خبرې وکــړي او نور زده کوونکي دې غوږ ونيسي.

د لاندې چوکاټ له مخې له توروڅخه کلمې جوړې کړئ؟

د			
وستي	وستان	رس	وی

کورنۍ دنده: زده کوونکي دې لاندې کلمې په تورو واړوي.

(زړګی،ملګرتيا، وياله، باغ)

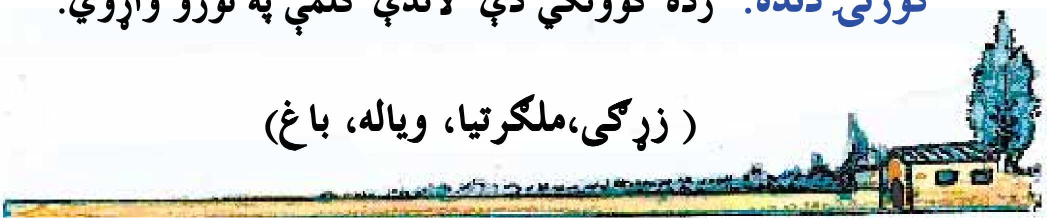

(c) ketabton.com: The Digital Library

دريږ شپیتم لوست

د ستورو شمېر

موخه: د دغه متن لوستل، لیکل او زده کوونکي باید پوه شي چې ستوري نه شمېرل کېږي.

پوښتنې:

(۱) په انځورکي څه شی وینئ؟ څوک خبرې کولی شي؟

(۲) تاسو څه وخت په آسمان کې ستوري وینئ؟

(۳) پرته له ستورو څخه نور کوم شیان په آسمان کې وینئ؟

یوه سړي له بل نه پوښتنه وکړه چې په آسمان کې څو ستوري دي. هغه ورته وویل چې: (لس لکه) ده ورته وویل: دا سم ځواب نه دی. هغه ورته وویل: نو ورشه ته یې په خپله وشمېره.

کیسی

څلور یې اندامونه، څلور یې پښې دي، نور ګرد سره کولمې دي، داڅه شی دی؟ (کټ)

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زده کوونکو فعالیت:

- زده کوونکي دې په ډلو وویشل شي او له یوبل سره دې په دې هکله چې د شپې په آسمان کې څه شی ویني خبرې وکړي او بیا دې هره ډله خپل نظریات نوروته ووایي.

- زده کوونکي دې دلوست په متن کې د(س) توری پیدا کړي چې دکلمې په سر، منځ او پای کې راغلی وي بیادې په خپلو کتابچو کې ولیکي.

- زده کوونکي دې لاندې کلمې په تورو باندی واړوي
(پوښتنه، آسمان، ستوري، وشمېره)

- زده کوونکي دې دکیسې سم ځواب پیداکړي او بیا دې په خپلـــو کتـــابچو کـــې ولیکي.

کورنۍ دنده: له لاندې تورو څخه کلمې جوړې کړئ.

(س + ت + و + ر+ي) (ش + م + ي + ر)

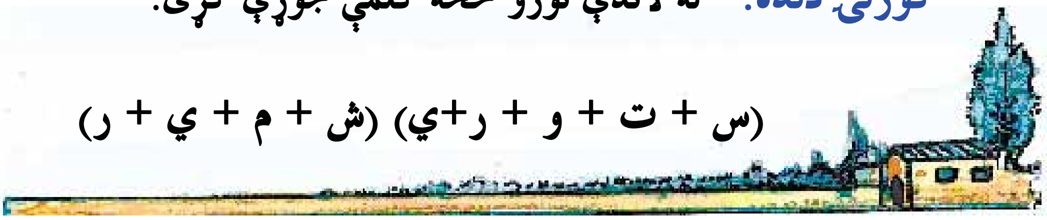

(c) ketabton.com: The Digital Library

څلور شپیتم لوست

مېږی او کوتره

موخه:چې زده کوونکي د دې کیسې په لوستلو او لیکلو سره د مرستې په ګټو او ارزښت پوه شي او د اړو خلکو سره دې د خپلې وسې په توان مرسته وکړي.

پوښتنې:

١ په پورتنیو انځوروونو کې څه وینئ؟

٢ مرسته څه ته وايي؟

٣ د مرستې په هکله خبرې کولی شئ؟

٤ خدای (ج) مه کړه که ستاسو له ټولګیوالو څخه یو له کومې ستونزې سره مخامخ شي تاسو ورسره څه مرسته کولی شئ؟

یوه ورځ یومېږی په ډنډ کې لوېدلی و، لاس اوپښې یې وهلې، له اوبونه وتلی نه شو. یوه ښکلې کوتره چې پاس د ونې پر ښاخ ناسته وه. زړه یې پرې وسوځېده، یوه پاڼه یې په منبوکه پرې کړه او په ډنډ کې یې دمیږي مخ ته واچوله. مېږی په پاڼه راوخوت او له مرګ څخه وژغورل شو.

بله ورځ هماغه کوتره په ونه کې ناسته وه، ښکاري پټ، پټ راغی، غوښتل یې چې کوتره په ټوپک وولي او راویې غورځوي میږي ته چې د کوترې نیکي او مرسته وریاده شوه، راغی او ښکاري یې په پښه وچیچه، ښکاري ټوپ کړ او کوتره والوته.

ماخذ: مېږی او کوتره ، افغانستان نشراتي اداره (انا)

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زده کوونکو فعالیت:

- زده کوونکي دې په وړو ګروپونو وویشل شي او له یوبل سره دې مرستې او همکارۍ په هکله خبرې وکړي او بیادې دهرګروپ یوغړی دټولګي مخې ته راشي اود مرستې اوهمکارۍ په هکله دې نوروته خپل معلومات وړاندې کړي.

- زده کوونکي دې د لاندې کلموجمع پیدا اودکلمو ترڅنګه دې ولیکي.

ورځ ______	لاس ______
ډنډ ______	کوتره ______

کورنۍ دنده: زده کوونکي دې د (میرې، کوتره، ښکاري، نیکي) کلمې په جملو کې وکاروي او بیا دې په ښکلي لیک سره په خپلو کتابچو کې ولیکي.

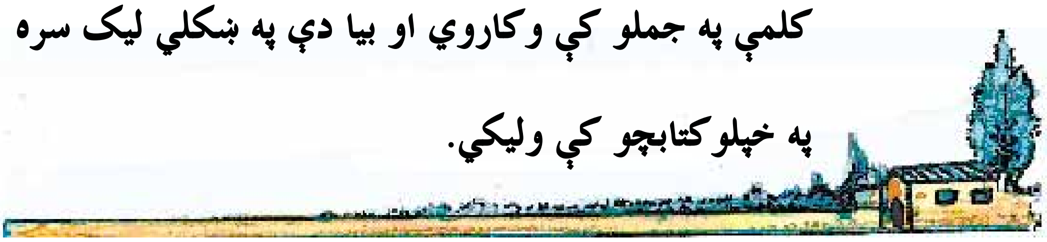

(c) ketabton.com: The Digital Library

پنځه شپيتم لوست

وېره

موخه:د دغه متن لوستل، ليکل، دوېرې پېژندل او له وېرې ځخه ځان ساتل دي.

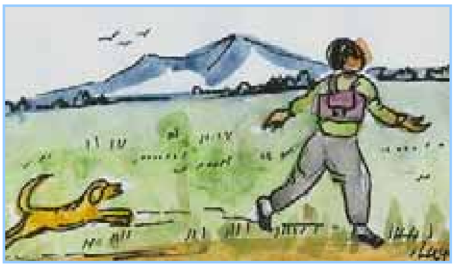

پوښتنې:

(۱) په انځور کې څه شی وينئ؟ خبرې پرې وکړئ اوله انځورڅخه څه احساس کوئ؟
(۲) آيا تاسې له کوم حيوان څخه ويرېدلي ياست؟
(۳) داسې پوڅوک چې وېرېدلی وي تاسو ليدلی دی؟

احمد ښوونځي ته روان و، په لاره کې يې له لـــرې څخــه يوسپی وليد. په وېره دکور خواته را وګرځېده په کورکې يې مور پوښتنه ترې وکړه: احمده زويه! ولې ښوونځي ته نه يې تللـــی؟ احمد ځواب ورکړ: مورجانې! په لاره کې له يوه ســــپي څخــه ووېريدم.د هغه له وېرې څخه مې نه شو کولی چې ښوونځي تــه لاړ شم. موريې بيا وويل: زويه سپی غټ و که کوچنی؟ احمـــد وويل: چې نه سپی کوچنی و او ماته يې کتل.

مور يې په خندا شوه او ويې ويل: زوی جانه! سپي ته بـــه دې يوه مړۍ ډوډۍ اچولې وه هغه به له تاسره آشنا يې پيداکړې وای.
سپيوته چې آزار ونه رسيږي چاته څه نه وايي او ډېر ژر لــــه سړي سره اموخته کيږي اوبيا به هېڅکله ترې ونه وېريږي.

دلغتونومعنا: سوچ- فکر، پياوړې – قوی او غښتلی، ستونزې – مشکلات

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زده کوونکو فعالیت:

- زده کوونکي دې په وړو ډلو وویشل شي او د لوست د متن یوه یــوه کلمه دې یوبل ته داملا په توګه ووایي.

- زده کوونکي دې لاندې کلمې په تورو باندې واړوي.

(ویره، سپی، څواب، غټ، کوچنی، ډوډۍ، آزار)

- دلاندې جملو تش ځایونه دچوکاټ په مناسبو کلمو سره ډک کړئ.

احمد ــــــــــــــ ته روان و.	سپی
په لاره کې یې دلېرې نه یو ــــــــــ ولید.	ویره
په ــــــــــ دکور خواته راوګرځېد.	پوښتنه
په کور کې یې مور ــــــــــــ ترې وکړه.	کوچنی
احمد وویل: چې نه سپی ـــــــــ و اوماته یې کتل.	ښوونځی

کورنۍ دنده: زده کوونکي دې له لاندې ګډوډو کلمو څخه سمه جمله جوړه کړي.

نه وایي، سپیوته، آزار، چې، ونه رسیږي، چاته،څه

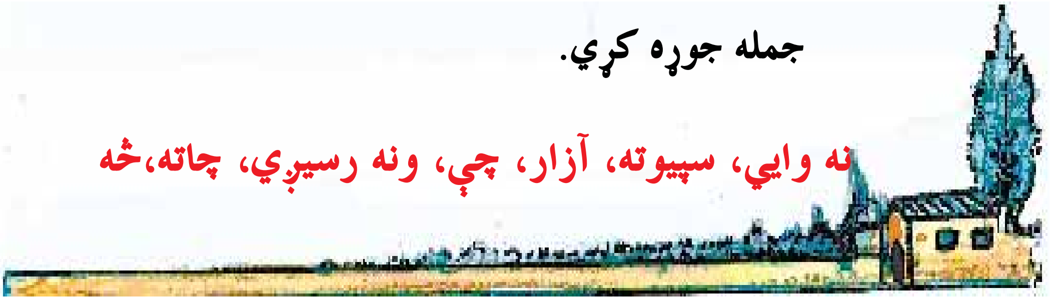

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپږ شپېتم لوست

دښمني او دوستي

موخه: د دغه لوست موخه دا ده چې زده کوونکي د متن په لوستلو او ليکلو د دوستۍ په ګټو او د دښمنۍ په زيانونو پوه شي او په دې وپوهيږي چې دوستي نېکمرغي رامنځ تــه کــوی او دښـــمني بدمرغي رامنځ ته کوي.

پوښتنې:

١ ويلی شئ چې دښمني ولې ښه کار نه دی؟
٢ څوک چې له بل چاسره خوښې دښمني کوي پايله يې څه ده؟
٣ موږ د دښمنۍ پرځای څه وکړو؟
٤ آيا تاسو خپلو ملګرو سره څه ډول ناسته ولاړه کوئ.

دښمني

موږ ک پيشو نه تښتي   سپی له زمـــرونه تښتي
دا دښـــــمني بده ده   دا بـــد بيني بــــــده ده

دوستي

راستي دوستي ټينګـــوي   راستي خپلوي ټينګـــــوي
ژوندکي رښتيا وايه تـــل   راستـــي وروري ټينګوي

اروابناد روغمن

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زده کوونکو فعالیت:

زده کوونکي دې په ورو ډلو کې د لاندې جملـــو تـــش ځايونـــه د چوکاټ په مناسبو کلمو سره پوره کړي.

دښمن
دوست
سخت
نکوي
خوی
نېکي
زياتوي

- له بدو خبرو، وهلو او ټکولو څخه _______ کول، دوستي زياتوي.
- دوستي د ژوند خوند _____ وي.
- څوک چې ښه _____ لري، ډيوازي توب احساس _______.
- د دوست پيداکول _______ کار دی.
- تر نادارن _________ هوښيار _______ ښه دئ.

کورنۍ دنده: زده کوونکي دې ددوستۍ په هکله يوه جملـــه وليکي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اووه شپیتم لوست

زړه سوی

موخه:د زړه سوي په اهمیت او ارزښت پوهېدل او هغه په عملي توګه پلي کــول او د دې مــتن لوستل او لیکل دي.

پوښتنې:

(۱) که ستاسې په لاس کې ډوډۍ وي او په خوا کې مو وږوکی ماشوم له لوږې ژاړي څه به وکړئ؟

(۲) که چېرې یوخوک له یوې پېښې سره مخامخ شي تاسوله هغه سره څه ډول زړه سوی ښودلی شئ؟

یوه ورځ زلمي د بام په سر ګوډۍ الوزوله ناڅاپه له بام څخــه لاندې راولوېد، اوپښه یې ټپي شوه، ښه شو چې ځمکه سمنټ نه وه که نه له مرګ سره به مخامخ شوی وای. زلمی په ټولو ګران و ځکه چې له ټولو سره یې ښه چلند کاوه. زلمي په ژویو ډېــر زړه ســوی درلود. ده به ماشومان نه پرېښودل چې سپي په تیږو وولي. په ګرمۍ کې به یې ختګرانو او مزدورانو ته سړې شړومبې او اوبه وروړلې. زه او مورمې چې خبر شو ژر دزلمي دخبر اخیستلو له پاره هغوی کــره ورغلو، زموږ نور ګاونډیان چې خبر شول سمدلاسه راغلل او زلمی مو روغتون ته بوته او بستر شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هره ورځ به چې زه دزلمي پوښتنې له پاره روغتون ته تلـــم، هغه ته مې ډاډ ورکاوه وروسته له څو ورځو چې زلمی روغ شو او کورته راغی. ټول ورته خوشحاله شول. ده له ځان سره ژمنه وکړه چې نور به د بام په سر ګوډۍ نه پورته کوي.

نو مونږ ته هم لازمه ده چې په انسانانو او ژویو زړه ســـوی ولرو او د اړتیا په وخت کې له یوبل سره مرسته وکړو.

د زده کوونکو فعالیت:

- زده کوونکي دې کلمې او یا سمې جملې په نښه کړي لکه:

– زلمی پر بایسکل سپور و چې موټر وواهه. سم (ناسم)

– زلمي ماشومان نه پرېښودل چې سپي په تیږو وولي. سم ناسم

- زده کوونکي دې د جملې تش ځای په خپلو کتابچو کې ډک کړي.

زلمی د ________ په خاطر په خلکو ګران دی.

کورنۍ دنده: زده کوونکي دې دغه کیسه په یاد زده کړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پوهنې ترانه

پــوهنــه ده رڼـــــــــا وطــــن تــــه مــوښکـــــلا
کتـــــاب او قلــــــم زمـــــــورِه رهنـمـــــــا
پوهنـــه ده رڼا، وطن ته موښـــکلا
کتاب او قلـــم زمـــورِه رهنما
وطــــن زمـــا يې ځـــــان له تـــانه شــــم قربـــان
تـــه وينـــه دافغـــــان تـــــه لـــورِ پـــه ټول جهان
پوهنـــه ده رڼا، وطن ته موښـــکلا
کتاب او قلـــم زمـــورِه رهنما
آبـــاد اوســــــې آبــــاد وطنـــه تـــه شــې ښـاد
مــونــــرِه سرښنـدوپه تـــا اوســـــــــاتو دې آزاد
پوهنـــه ده رڼا، وطن ته موښـــکلا
کتاب او قلـــم زمـــورِه رهنما
تـــه کور يې هــــم مــې ګور تـــه پلاريـــې هـــم مې مور
تـــــه زرِه دآســــــيا او زمـــا دسترګـــو تـــور
پوهنـــه ده رڼا، وطن ته موښـــکلا
کتاب او قلـــم زمـــورِه رهنما
تـــه ننــګ يې دآريـــا او تــــاج يې ديمـــــا
ځاريـــږمــــه لـــه تـــا افغــــانستــــان زمـــا
پوهنـــه ده رڼا، وطن ته موښـــکلا
کتاب او قلـــم زمـــورِه رهنما

محمد مُعين مرسيتال

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library